

OSNOVNA ŠOLA V ŽIROVNICI

Zasebna župnijska šola Rodine, 1806

Prvi doslej odkriti pisani vir o obstoju šole v naših krajih nas popelje v leto 1806. Iz letnega obračuna stroškov, ki ga je 7. julija 1806 napravil župnik Franc Salezij Christian, je razvidno, da je na Rodinah tedaj že bila župnijska šola. Iz najstarejšega Statusa župnije Rodine izvemo, da je bil Tomaž Poderžaj prvi rodinski učitelj neduhovnik. Umrli je 7. decembra 1817.

Otroci so v župnijski šoli na Rodinah obiskovali enorazrednico. Šola je bila zasebnega značaja, prvi pa naj bi v njej poučeval rodinski kaplan Jakob Machtig, ki je na Rodinah služboval v letih 1783-1807. Učencem je dajala najosnovnejša znanja. Če so starši svojega otroka želeli poslati v gimnazijo, je moral obiskovati trivalko v Begunjah ali Radovljici. V zapisih Toma Zupana je dr. Marjan Ambrožič odkril izročilo Prešernove tete Lenčice o šolanju pesnikovih stricev Franca in Jakoba, kasnejših duhovnikov.

Zupanu se je nekoliko »zapisalo«, saj je Lenčica govorila o pesnikovih stricih, ki sta se po vsej verjetnosti najprej šolala v Radovljici, le mlajši Jakob bi se lahko zasebno šolal pri župniku Christianu na Rodinah. V rodinski šoli naj bi nabiral svoje prvo znanje tudi Matija Čop.

Na mestu kaplana in učitelja je Machtiga leta 1815 zamenjal Anton Mencingar, ki je mladim širil obzorje do leta 1822.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

učitelj-kaplan Jakob Machtig, 1806-1815

učitelj Tomaž Poderžaj, do 1817

učitelj-kaplan Anton Mencingar, 1815-1822

Rodine, ok. 1750

Vir: Stara Radovljica (avtor prerisa iz stare podobice – Jure Sinobad)

Zasebna župnijska šola Breznica, 1821

Šola se je potem preselila na Breznico. Začetek organiziranega šolstva na Breznici sovpada z letom 1821, ko je bil sedež župnije z Rodin prestavljen na Breznico. Tja sta se preselila tudi župnik Franc Salezij Christian in cerkovnik Anton Smukavec.

Pouk je najprej potekal v zakristiji brezniške cerkve, nato v mežnariji, v poslopju, kjer se danes nahajajo prostori Kulturnega društva dr. France Prešeren. »Stara šola« na Breznici je kot stavba obstajala že pred letom 1819. V njej so učitelji kasneje tudi stanovali. Pouk je vodil zasebni učitelj, ki je bil hkrati tudi cerkovnik in organist, predstojnik šole je bil župnik. Že prvi učitelji v naših krajih so se zavedali, da znanje odpira vrata v svet. Odlične učence so tudi nagrajevali. Ohranila se je celo pesem, s katero je brezniška šola slovesno obarvala prireditve ob podelitvi nagrad. Zložena je bila po francoski okupaciji leta 1813.

Statistični podatki o številu šoloobveznih otrok iz leta 1825 kažejo, da je župnijsko šolo na Breznici obiskovalo 209 otrok iz 229 hiš, kolikor jih je takrat štela brezniška župnija. 24 dečkov in 15 deklic je obiskovalo tako imenovano zasebno šolo. Po štiri ure tedensko jo je vodil kaplan Mihael Rozman, ki je v brezniški župniji služboval v letih 1824-1828. Za njim je delo kaplana, organista in učitelja prevzel Matevž Ravnikar. Ob nedeljah popoldne je potekala nedeljska šola za otroke, ki še niso bili stari 14 let. Pouk v nedeljski šoli je trajal od ene ure do dveh ur. Tako nedeljsko šolo je vzdrževala cerkev. Vire je črpala iz sredstev domače farne občine in po »prosti dobroteljski in v malem prispevku v lesu, primanjkljaj pa je župnija dajala iz cerkvenega«. Prvi posvetni učitelj pri nas je bil orglavec župnijske cerkve na Breznici Alojzij Kovač, doma iz Mojstrane. Po poklicu je bil steklar, poučevati pa je začel leta 1838.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

učitelj-kaplan Mihael Rozman, 1824-1828
učitelj-kaplan Matevž Ravnikar, 1828-1838
učitelj Alojzij Kovač, od 1838 do ...
učitelj Peter Fleischman, od ... do 1847
učitelj Janez Medja, 1847-1872

Javna župnijska šola Breznica, 1853

3. marca leta 1853 je bila zasebna župnijska šola z dekretom knezoškofijskega konzistorija preimenovana v javno župnijsko šolo. Orglavec župnijske cerkve na Breznici Janez Medja, doma je bil iz Zagorice pri Bledu, je postal začasni učitelj in prvi začasni učitelj v javni šoli z redno plačo. Na to mesto ga je kot patron brezniške župnijske cerkve postavil radovljiški graščak Thurn.

Janez Medja (1812-1872) je začel učiteljevati leta 1847, ko so dotedanjega učitelja Petra Fleischmana zaradi »nenavnega vedenja« odslovili, imel je namreč nezakonskega otroka. Učitelj Medja je posebno dobro poučeval računstvo. »Iz šole nismo odhajali vsi hkrati, ampak dajal je kratke račune na pamet in kdor je račun prvi

pogodil, je smel oditi,« je zapisal njegov učenec dr. Ivan Svetina, ki je kasneje zaslovel kot izjemen matematik. Med ljudmi je bil »šomošter« izredno priljubljen, njegovo delo so cenile šolske oblasti, podpirala sta ga tudi župnik Gašper Soklič in tedanji brezniški kaplan Janez Volk, ki sta »Z vzorno pridnostjo skrbela« za brezniško šolo. Janez Medja je umrl 26. oktobra 1872. Krajni šolski načelnik je 3. novembra 1872 sporočil Okrajnemu šolskemu svetu: »Krajni šolski svet na Breznici naznanja, da je tukajšnji učitelj gospod Janez Medja 26. oktobra 1872 silne smerti umeri.«

Spomin na ta dogodek še dolgo ni zbledel, kar dokazuje tudi ljudsko izročilo, ki je bilo pred petdesetimi leti zapisano v župnijsko kroniko. Prosto mesto učitelja je bilo potem dvakrat neuspešno razpisano. Okrajni šolski svet je 20. februarja 1873 na mesto učitelja in orglavca imenoval kajžarja in steklarskega pomočnika Šimna Horvata z Rodin.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Poslopje stare šole je novoustanovljena brezniška fara leta 1819 kupila za mežnarijo, drugi brezniški župnik Gašper Soklič pa je v njene zgornje prostore leta 1832 namestil ljudsko šolo. Leta 1859 so morali stavbo zaradi šolskih potreb v zgornjem delu povečati, leta 1871 pa so ji, prav tako v šolske namene, na vzhodni strani dodali še en prostor – kasnejšo malo dvorano. Leta 1880 je tedanja avstrijska oblast stavbo cerkvi odvzela in jo v celoti namenila šoli ter prenesla v lastništvo krajevnega šolskega odbora na Breznici.

Tedanji brezniški župnik Tomaž Potočnik (na Breznici je župnikoval v letih 1890-1910), 21. maja 1903 za namene bodočega društva kupil staro šolo (današnje župnišče) od tedanjega krajevnega šolskega sveta, in sicer za 3000 kron. Ravno tedaj je bila namreč sezidana ljudska šola na Breznici.

Vir: Sto let organizirane ... (Janez Meterc)

Tomaž Potočnik

Vir: delcampe.net

Op.: Rojen 15. decembra 1855, v mašnika posvečan l. 1879, umrl kot župnik na Breznici 26. maja 1910.

Breznica, od. 1902
Vir: philadria

★★★★

Brezniška šola v časopisih

Lepo darilo za Brezniško šolo na Gorenskim. Ljubi moj Janez! Naj se tudi jez, ker radi od šol kej slišite, s svojo Brezniško šolo vašim Novicam perdružim. Mi na Breznici imamo obilno 12 let farno šolo od leta do leta po 35 do 45 učencikov; moji farmani dajejo učeniku (šomaštru), ki tudi v cerkvi orgla, vsako leto vnovič poterjeno radovoljno biro mnogiga žita in druge prikuhe obilno 50 gold. vrednosti, nekoliko derv in lepo stanovanje v šoli. Stariši mu dajejo mesečno plačo po 10 krajcarjev.

To pa je pičli živež šomaštru, akoravno zraven tega še vedno kake dariče dobiva. K veči pomoči naše šole nam je Bog velikiga dobrotnika naklonil.

Lanjsko leto sim se obernal s prošnjo na gospoda Jurja Prešerna, velikega kupca v Terstu in naše fare rojaka, pa s toliko večim zaupanjem, ker so mi moji farmani z veliko hvaležnostjo perpovedvali, de ko so Brezniški farovž zidali v letu 1819, so ta gospod sem prišli delo ogledat. Oni so svetvali že vstavljen vežni prag 3 čevlje od ravne zemlje, in s tem vse poslopje vred vzdigniti, pred durmi pa zložni griček nasuti. »To storivši vam – so rekli – bom dal 500 goldinarjev k pomoči vašiga zidanja.« V zlatnini so koj svojo obljubo spolnili.

Od te pripovedi vnet sim pisal dobrotljivimu gospodu Prešernu lanjsko leto kmalo po Božiču v terst in sim jih prosil, se naše šole milo spomniti. Lanjsko poletje so oni še z

enim gospodam od dalje pridši svojo rojstno faro popred Rodne, zdaj Breznico, zopet obiskati; obiskali pa so tudi mene.

V našim daljnim pogovoru so jeli praviti: kako so nekdam iz očetove hiše iz Zabreznice k duhovniku gospodu na Rodne v šolo hodili, in de je ta, prva stopnja k njih sreči bila. Po tem ko sim jim cerkev, in več drugiga skazal, smo tudi v šolo pogledali, in od tod sva jih s gospodom kaplanom do velke ceste spremila.

Po poti grede, sim jim vnovič našo šolo perporočil. Dali so mi obilni dar za uboge, in so rekli: Le naj mi še zavolj šole v Terst pišejo, in naj me opomnijo; bom pa še kaj dal.

Ker sim po njih besedah storil, so mi dobrotljivi gospod Prešern 12. dan Kimovca letas poslali 300 tolarjev ali 600 goldinarjev v srebru za Brezniško šolo s perporočenjem, poslani denar na kako kmetijsko domačijo z dobro vterjenimi pismi posoditi; vsakoletne obresti od tega denarja bo pa šomašter k prvemu vstanovljenju svojiga gotoviga plačila prejemal.

Zahvala gre, in vedno pojde iz serc staršev in otročičev dobrotljivimu gospodu Jurju Prešernu, velikimu kupcu v Terstu. Bog naj Jim v nebesih obilno poverne, kar so dobriga storili Brezniški fari! –

Tole tebi z veseljem oznanim *), moj ljubi Janez, in iskreni šolski prijatelj! Bog Te obvari, in jez s počašenjem ostanem – tvoj prvi učenik in serčni prijatelj Gašper Šoklič, fajmošter na Breznici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 12. 1845

Ljudsko šolstvo na Kranjskem. V radoljškem okraji se je že veliko lepega storilo za povzdigo ljudskih šol. Ustanovilo se jih je šest z naslednjimi učenikovimi dohodki: v Ljubnem z 163 gold. 49 $\frac{3}{4}$ kr., na Koroški Beli z 202 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Gorjah z 300 gold., na Bohinjski Beli z 187 gold. 4 $\frac{3}{4}$ kr., v Breznici z 290 gold. In v Bohinjski Bistrici z 156 gold. 32. kr., kjer so tudi postavili novo prostorno šolsko poslopje z blizo 220 gold. – Dalje so uravnali in poboljšali učenikove dohodke v Mošnjah od 161 gold. 36 kr. na 200 gold., v Kropi od 199 gold. 26. kr. na 226 gold. 6 kr., v Kamni Gorici od 148 gold. 27. kr. na 250 gold., v Begnah od 118 gold. 36 kr. na 250 gold. in podučeničkove dohodke v Gradu od 101 gold. 24 kr. na 171. gold. 24 kr.. Na Bohinjski Beli so prezidali poprejšnjo cerkvenikovo hišo in jo izveršili v primerno šolsko poslopje. / Spisal A. Praprotnik.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 7. 1857

****

Imenik visokočast. in čast. g. g. naročnikov (Učiteljski tovariš): ... Jan Medija, uč. na Breznici.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 11. 1861

† **Janez Medja.** Iz Breznice na Gorenškem. Žalostno novico poročam »Tov.«. V saboto 26. preteč. m. so našega učitelja g. Janeza Medjo (starega) na cesti od Potok do Mosta dobili ubitega. Kdo je njegov grozoviti ubijavec, se še do danes ne ve.

Vir: Učiteljski tovarš, 1. 11. 1872

Iz Lesec na Gorenskem. K grozovitemu umoru brezniškega učitelja Jan. Medja dostavljamo sedaj še le žalostno vest, da se je izvedelo, da sta bila grozovita ubijavca tega učitelja sama dva nekdanja njegova učenca! Na tanko se je zvedelo, da je tega strahovitega umora kriva bila neka pipa (fajfa), ki jo je ranjki učitelj enemu teh dveh fantalinov vzel, ko sta še v šolo hodila. Iz starega sovraštva napadla sta po noči učitelja, ki je šel po svojih opravilih domu, ter sta ga neusmiljeno tepla – in potem, kakor sta neki rekla, ker sta ga že toliko uničila, sta ga nazadnje še popolnoma ubila. Pri raztelesovanji se je videlo, da sta ga zadej v glavo petkrat zabodla, herbet mu ves razbila, desno roko dvakrat zlomila in po perstih vso zrezala, na desni strani na persih mu štiri rebra zlomila. Ali ni bi bila to mučeniška smert? Dobili so ga 26. preteč. m. zjutraj blizo vasi Moste pri neki železniški čuvajnici mertvega – zaklanega. 28. preteč. m. so ga na Breznici pokopali preč. g. fajm. Lovro Pintar. Pri tem žalostnem pogrebu je bilo deset učiteljev, štirje duhovni in množica ljudi od blizo in daleč. Zapeli smo mu predgrobnico in nagrobnico, mu voščili boljše življenje, ter smo se razšli zamišljeni premišljevanje resnico, da »nehvaležnost je plača tega sveta« in prevdarjaje čute in nagnjenja današnje razujdane mladine.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 11. 1872

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. Razpisana je učiteljeva in orglarjeva služba na Breznici na Gorenskem z 260 gold. letnega plačila. Čas za zglaševanje pri okrajnem šolskem svetu v Radolici je do konec t. m.

Vir: Učiteljski tovarš, 15. 11. 1872

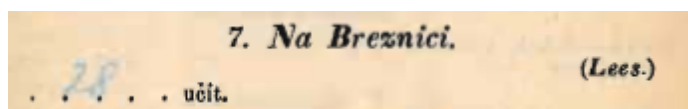
Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. Oddaja se učiteljeva in orglarjeva služba v Zabreznici na Gorenskem z letno plačo 260 gold. Prošnje vlagajo se pri okrajnem šolskem svetu v Radolici do 15. t. m.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 1. 1873

Op.: Tovarš je postal Tovariš, Zabreznica pa je pravilno Breznica.

(Okrajni Šolski svet) v Radovljici je predložil in deželni šolski je potrdil sledeče plače: nadučitelju v Radovljici 500 gld., drugemu učitelju tam 400 gld.; nadučitelju v Bledu 500 gld., podučitelju 400 gld.; učitelju v Kropi 500 gl., v Kamnigorici 450 gld., učiteljem v Zaspju, Jesenicah, Breznici, Koroški Beli, Kranjski gori, Ljubnu, Lescah, Srednji vasi, Dovji, Mošnjah, Zgornjih Gorjah, Ratečah, Begunjah, Beli peči, Bohinjski Bistrici in Bohinjski Beli po 400 gl.

Vir: Slovenski narod, 26. 11. 1873

Učitelj ljudski šole na Breznici

Imenik šolskih oblastnij, šol in učiteljev ..., 1874

Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem. V šolskem okraji Radovljiškem na 1razredni šoli na Breznici učit. službe po 400 gl. l. p. in stanovanje. Prošnje okrajnemu šol. svetu v Radovljici do 31. julija t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1876

Volksschule in Brezniz. (Gehalt 400 fl.)
Hrovat Simon, Aushilfslehrer.

Shematismus der Volksschulen Krains, 1876

učitelj Šimen Horvat, 1873-1880

učitelj Janez Zarnik, 1880-1885

učitelj Šimen Horvat, 1885-1886

Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem. G. J. Zarnik iz Vrabč na Breznico na Gorenjskem.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1880

Leta 1880 je skrb za šolstvo prevzela država. Oblasti so z dekretom deželne vlade 19. julija 1880 cerkvi odvzele mežnarijo in jo dale v uporabo javni šoli. Za učitelja je bil imenovan Janez Zarnik, učitelj iz Vrabč pri Postojni, ki je postal prvi redni učitelj v naših krajih. Ko je Janez Zarnik zbolel, so za učitelja ponovno imenovali Šimna Horvata. Poučeval je do prihoda začasnega učitelja Luka Kavalarija, januarja leta 1886.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Zarnik Ivan (Miloslav), pesnik, r. 20. avg. 1845 na Homcu pri Kamniku polgruntarju Jakobu in Mariji r. Koželj, u. 30. apr. 1912 v umobolnici Polje pri Ljubljani. Nov. 1862 je bil imenovan za proviz. učitelja v Begunjah pri Cerknici, od 1866 v Trnovem pri Ilir. Bistrici, 1868 v Stični, sept. i. l. opravil usposoblj. izpit na lj. učiteljišču. 1869 je postal učitelj v Polomu pri Hinjah, apr. 1871 se učiteljevanju odpovedal (gl. ZD 1871, 109) in šel za mestn. organista v Kamnik, a že 1872 je bil spet učitelj v Budanjah pri Vipavi, od 1874 na Knežaku in od 1876 v Vrabčah pri Sežani (1877 kot stalni učitelj). 1880 se je preselil na Breznico pri Žirovnici, živčno zbolel in bil 1885 začasno upok. 1886 je poskusil učiti v Nevljah pri Kamniku, a 1888 za stalno upokojen. - ...

Vir: Slovenski biografski leksikon (France Koblar)

Iz Breznice na Gorenjskem. Dragi »Tovariš«, vzprejmi te-le vrstice v svoj list. Pišem Ti namreč nekaj o odhodu našega predragega in nepozabljivega kateheta g. Franca Gregorija. – 13. dan novembra preteč. l. bil je žalosten za našo šolsko mladino, ker ta

dan je bil naš priljubljeni gospod katehet zadnjikrat v šoli. Gospod duhovni učenik ni še izrazil svojih čutov v slovo, že je po vsi šoli nastalo glasno ihtenje. Do solz ganjen je odhajajoči gospod le še vsakemu učencu in učenki dal lepo podobico v spomin, ter potem zapustil drago svojo mlado čedico. V dan odhoda je blagemu gospodu neka učenka v imenu šole podarila lep šopek iz domačih cvetic, ki bode nepozabljivemu gospodu gotovo drag spominek. Da ne bi žalil ponižnega gospoda, ne govorim dalje o njegovih lepih lastnostih; rečem le toliko, da nisem še nikdar videl, da bi bilo ljudstvo kje svojega duhovnega gospoda toliko ljubilo in spoštovalo, kakor tukaj – in da bi ga bila šolska mladina tako ljubila, kakor tukaj. Bog daj srečo blagemu gospodu, koderkoli bode hodil! / Iv. Zarnik

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 2. 1884

Z Breznice. Veselica v prid revnim učencem, ki sta jo priredila na svečnico v Lescah »pri Krištofu g. g. učitelja Žirovnik in Mali, izvršila se je v vsakem oziru zvrstno. Nepričakovano obilo bila je obiskana. Med navzočimi opazili smo tudi tukajšnjega c. k. okrajnega glavarja, ki pri vsakej priložnosti pokaže, da mu je blagor ljudske šole zelo pri srcu. Videti je bilo pri veselici še več družih gg. c. k. uradnikov iz Radovljice in celo goste iz Ljubljane. Družega ljudstva pa gotovo nad 200. Iz tega se lahko vidi, da je tukajšnje ljudstvo prijazno narodni šoli.

Spored izvel se je povsem izvrstno. Kaj lepo so prepevali gorjanski pevci pod vodstvom spretnega voditelja g. Žirovnika. Občinstvo je z večkratnim rokoploskom odobravalo lepo vbrano petje. Tombola je dala na 50 gl. Za revne učence. Potem se je zasukal mladi svet, kateremu je igral na glasoviru g. učitelj Mali iz Begunj. – Kakor pravijo dala je ta veselica blizo 100 gl. čistega dohodka, ki se bo obrnil v prid revnim učencem. Prav lepo! / I. Zarnik.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1884

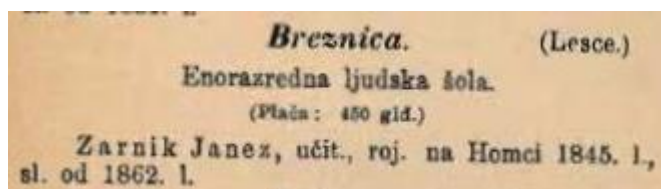
Z Breznice, v dan 20. sept. Pri nas smo sklenili šolsko leto v sredo 10. t. m. in sicer letos prav slovesno, z javno šolsko preizkušnjo. Naj Vam o tem nekoliko sporočim za "Tovariša"! Ob 8. Uri bila je peta sv. maša, katero je služil gospod kaplan Iv. Hudovernik. Pri maši pela je šolska mladina. Potem gredo šolski otroci v lepo ozaljšano šolsko sobo. Dasiravno je naša šolska soba kaj prostorna, bila je za ta dan skoraj premajhina, kajti niso mogli vsi otroci v klopih sedeti. Eni morali so torej zunaj klopi stati. Otrok bilo je pri javnem spraševanju 149, dokaj za enega učitelja. Preiskušnje udeležili so se p. n. gg. Dr. Ivan Svetina, Sindič, umirovljeni vodja Tržaškega magistrata; Spindler, c. k. kapitan v pokoji; župnik Kramar kot predsednik krajnega šolskega sveta; Fr. Pristav, posestnik in sadjar na Selu; razun imenovanih gospodov pa še nekoliko ljudstva. Spraševalo se je najpred v verouku. Potem pridejo navadni šolski predmeti na vrsto. Otroci brali so prav dobro in glasno. G. učitelj vpletal je mej čitanje slovnico, zgodovino in zemljepisje. To se nam vidi vrlo, dobro in zanimivo. Računili so otroci zares umljivo ter so bile naloge vzeta iz domačega življenja. Pri zemljepisji rabil se je zemljevid in globus, na kar so si otroci vrlo dobro umeli. Posebno pa je še g. učitelj izuril otroke v deklamovanji. Fantiči in dekličiči, stari 7 let, deklamovali so različne pesni. Nad vse pa se je dopadla gg. Poslušalcem dolga deklamacija v verzih: "Kako so šli naši vojaci v Bosno". Konečno je neki učenec ganjeno govoril o koncu šolskega leta. Ko se odpoje cesarska pesen, pohvalili so g. dekan Razboršek učence pa tudi učitelja, da je

tolikanj naučil mladino. Potem pa so 18 najpridniših učencev in učenk obdarovali z lepimi knjigami, ki so jih darovali mladini g. župnik Kramar, g. dr. Svetina in g. učitelj Zarnik. S to preizkušnjo bilo je vse prav zadovoljno, ter se je g. učitelju čestitalo nad uspehom, ki ga je dosegel pri šolski mladini.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1884

Z Breznice. (Prošnja.) Ujudno prosim one gg. učitelje, ki mi še niso odgovorili na pole z vprašanji, o zadevi Radovljiškega okrajnega glavarstva, naj izvolijo to storiti, ako mogoče, do 1. decembra t. l., da mi bo potem možno gradivo urediti do novega leta. / Ivan Zarnik

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1884

Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem, 1885

Vir: sistory.si

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. G. Janez Zarnik, učitelj na Breznici, je začasno upokojen.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1885

učitelj Luka Kavalarič, 1886-1887

Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem. Na enorazredni ljudski šoli na Breznici s 450 gold. letne plače in s stanovanjem zač., ali za trdno. Prošnje vzprejema c. k. šolski svet v Radovljici do 20. sept. t. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 9. 1885

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. G. Luka Kavalarič, zač. učitelj v Ljubnem, pride na Breznico (v Radovljiškem okraju).

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 2. 1886

Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem. Na enorazredni ljudski šoli na Breznici s 450 gld. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 20. jul. t. l. pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Radovljici.

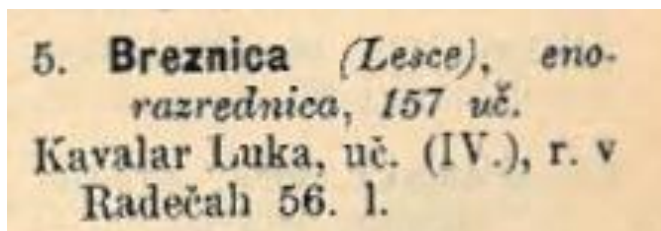
Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1886

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Za trdno so postavljeni: ... g. Luka Kavalarič, učitelj na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1886

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. G. Luk. Kavalari, učitelj na Breznici, gre v Rateče (v Radovljiškem okraju).

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 6. 1887

5. Breznica (Lesce), eno-
razrednica, 157 uč.
Kavalari Luka, uč. (IV.), r. v
Radečah 56. l.

Učitelj na ljudski šoli Breznica, 1887

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje

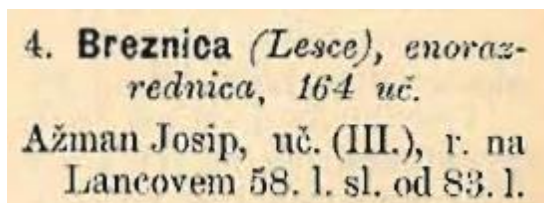
Razpis učiteljskih služeb. Učiteljska služba na jednorazredni ljudski šoli na Breznici, z letno plačo 450 gld., z opravično doklado po 40 gld. na leto in s prostim stanovanjem se razpisuje v stalno umestitev. Prošnje po predpisanem potu vzprejema do 8. dne septembra 1887. l. podpisani c. kr. okrajni šolski svet. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici v 20. dan julija 1887. l.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1887

učitelj Josip Ažman, 1887-1924

Premene pri učiteljstvu na Kranjskem. Imenovani so g. g.: ... Josip Ažman, učitelj v Križah pri Trziči, stalnim učiteljem na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1887

4. Breznica (Lesce), enoraz-
rednica, 164 uč.
Ažman Josip, uč. (III.), r. na
Lancovem 58. l. sl. od 83. l.

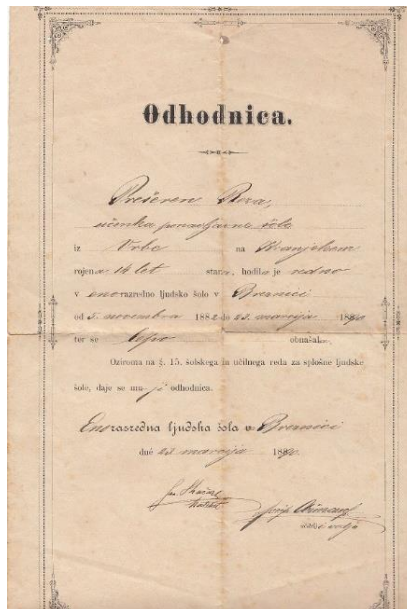
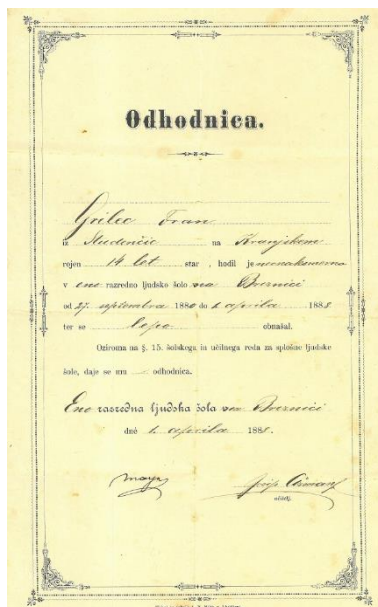
Učitelj na ljudski šoli Breznica, 1888

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje

Izpod Triglava. ... Čujem, da mislijo zaradi velikega števila šolskih otrok enorazrednice v Begunjah, na Breznici, v Kamni gorici in v mošnjah razširiti v dvorazrednice.

V Rateče je prišel za g. Luka Kavalari, doslej učitelj na Breznici. Na Breznico je prišel na Kavalarijevo mesto gosp. Jože Ažman iz Sv. Križa pri Tržiči.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 1. 1888

Odnodnici iz Ljudske šole Breznica, 1888 in 1890

Vir: arhiv Darinka Grilc, Studenčice / www.kol.si/vasi-pod-stolom

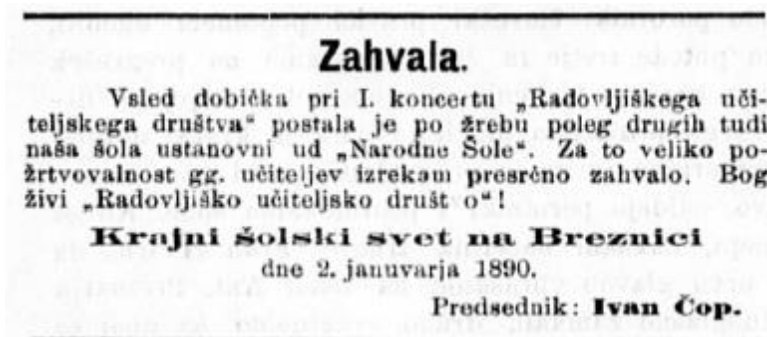
Josip Ažman
učitelj.

Podpis učitelja Josipa Ažmana, 1888

Vir: arhiv Darinka Grilc, Studenčice

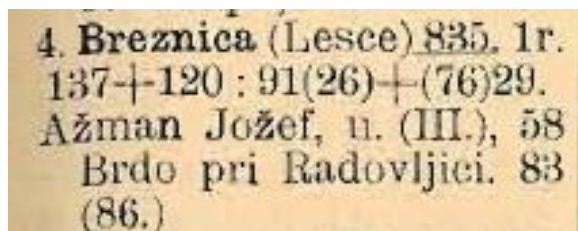
4. Breznica (Lesce), Irazr.
84+86 uč.
Ažman Josip, u. (III.), Lan-
covo 58, sl. od 83. (86.) l.

Učitelj na ljudski šoli Breznica, 1889
Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje

Slovenski narod, 4. 12. 1890

Zahvala. Vsled dobička pri I. koncertu »Radovljiškega učiteljskega društva« je postala po žrebu poleg drugih tudi naša šola ustanovni ud »Narodne šole«. Za veliko požrtvovalnost gg. učiteljev izrekam presrčno zahvalo. Bog živi »Radovljiško učiteljsko društvo!« / Krajni šolski svet na Breznici, dne 30. list. 1890 – Predsednik: Ivan Čop
Vir: Učiteljski tovariš, 15. 12. 1890

4. Breznica (Lesce) 835. 1r.
137+120 : 91(26)+(76)29.
Ažman Jožef, u. (III.), 58
Brdo pri Radovljici. 83
(86.)

Učitelj na ljudski šoli Breznica, 1892
Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje

V sedmi seji 23. mal. travna je sklenil deželni zbor, da se za leto 1893. dovolijo podpore za šolske stavbe za nastopne šole: ... Breznica 300 gld.
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 5. 1893

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Dovolj se, da se razširita jednorazrednici na Breznici in v Mošnjah v radovljiškem okraju na dvorazrednici.
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 7. 1893

(V seji deželnega šolskega sveta) z dne 6. julija bili sta jednorazrednici v Breznici in Mošnjah povišani v dvorazredni šoli.
Vir: Domoljub, 20. 7. 1893

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Dopolnilni izpit iz nemščine (kot učni jezik) delajo gospodje: ... Jožef Ažman, učitelj na Breznici pri Radovljici.

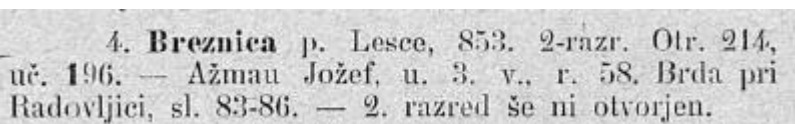
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 11. 1893

Podpore za šolske zgradbe iz deželnega zaklada je dovolil deželni zbor kranjski sledečim šolskim občinam: ... Breznica še 300 gld.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 2. 1894

V kmetijski tečaj v Ljubljani, ki je trajal do konca vel. srpana so bili sledeči gg. učitelji: ... J. Ažman (Breznica).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 9. 1894

4. Breznica p. Lesce, 853. 2-razr. Otr. 214, uč. 196. — Ažman Jožef, u. 3. v., r. 58. Brda pri Radovljici, sl. 83-86. — 2. razred še ni otvorjen.

Kažipot po pokneženi grofovini Goriški ..., 1895

(Razpisane službe). Na dvorazrednici v Breznici s početkom šolskega leta 1895/96 mesto nadučitelja z dohodki III. plač. razreda in prostim stanovanjem, eventuelno tudi drugo učiteljsko mesto z dohodki IV. plač. razreda. Prošnje do dne 20. junija okrajnemu šolskemu svetu v Radovljici.

Vir: Slovenski narod, 15. 5. 1895

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazredni ljudski šoli v Breznici podelila se bode s pričetkom šolskega leta 1895/96 služba nadučitelja v III. plačilni vrsti s prostim stanovanjem stalno, event. tudi druga učiteljska služba v IV. plačilni vrsti stalno event. začasno. Prosilci za ti učiteljski službi naj svoje primerno opremljene prošnje po predpisanem poti do 20. rožnika 1895. vložijo pri podpisnem oblastvu. / C. kr. okrajni šolski svet Radovljica, dne 10. vel. travna 1895.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 5. 1895

† **Šimen Hrovat**, učitelj v Rodinah pri Breznici, je dne 11. mal. srpana umrl. N. v. m. p. !

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 8. 1895

Osobne vesti. Gdč. Kren Pavla, začasna učiteljica v Knežaku, pride začasno na II. mesto v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1895

† **Šimen Hrovat.** (Iz radovljiškega okraja). Gospod Šimen Hrovat, pomožni učitelj v Lešah, je umrl dne 12. mal. srpana t. l. na svojem domu v Rodinjah pri Breznici. —

Ranjki se je porodil v Begunjah l. 1840. S pomočjo blagodušnih dobrotnikov se je toliko izobrazil, da je postal spreten orglavec, občinski tajnik in da je zamogel nadomestovati tu in tam kako manjkujočo učiteljsko moč. Vstno in popolnoma zadostujoč je služboval vel let na Breznici, v Lescah, v Begunjah in slednjič v Lešah.

Povsodi so ga radi imeli, posebno radi njegove mirnosti, ponižnosti in skromnosti. Tako malo potreb je poznal, da je pri silno pičli plači prištedil nekaj premoženja. V zadnjih letih se ga je lotila mučna želodčna bolezen ter ga tudi spravila pod zemljo. Zapustil je ženo in že omoženo hčer. Na dan pogreba mu je zadnjo čast izkazalo mnogo občinstva, gg. župnika iz Breznice in Leš in mnogo učiteljstva; vrli brezniški pevci pa so mu zapeli 3 nagrobnice. – Naj v miru počiva! - / Simon

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1895

Novo šolsko poslopje. Z Breznice. Dne 3. vinotoka t. l. obhajali smo slavnost blagoslovljenja novega šolskega poslopja. Nujno smo bili že potrebni dvorazrednice, kajti pri 209 in še čez vsakdanjih šolarjih in poleg tega še v stari mokrotni in zaduhli šolski sobi jedna učna moč nemore doseči najboljšega uspeha, če bi tudi otroci obiskovali šolo zelo redno. Da bi se tedaj mogel pouk uspešneje gojiti, poprijel se je slavni c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici že v letu 1887. inicijative, razširiti jednorazrednico v dvorazrednico; dne 11. sušca 1887 bil je v šolski sobi na Breznici soglašen sklep krajnega šolskega sveta, srenjskega odbora in gospodov komisijelnih udov slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, da se razširi dosedanja jednorazrednica v dvorazrednico. Glede stavbe nastala so različna mnenja, jedna stranka hotela je imeti novo šolo na starem, ob bregu ležečem, a drugi so zahtevali primernejše stavbišče za šolo. Koncem leta 1889. izreko se soglasno vsi zastopniki v brezniški občini pri nekem zborovanju, da naj se kupi nov prostor za šolsko stavbo in d anaj se šolsko staro poslopje ne podira. Na to je tedanji za šolo zelo vneti predsednik krajnega šolskega sveta – oče sedanjega g. načelnika in podjetnika nove šolske stavbe – s privoljenjem občinskim kupil za 390. gld. v bližini farne cerkve lep in prostoren travnik. Komisijelni ogled slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici je dne 14. vinotoka 1890 na lici mesta ta travnik spoznal zelo primernim kot stavbišče šolskemu poslopju; odobril se je pri tej priliki tudi načrt nove ljudske šole na Breznici in sicer za trirazrednico. A ker se duhovi v občini glede šolskega stavbišča niso hoteli pomiriti, treba je bilo zopet dne 30. mal. travna 1893 komisijelne obravnave slav. c. kr. okrajnega šolskega sveta z zastopniki občinskimi, kjer so se vsi ugovori zaslišali ter v odločitev predložili višji oblasti. Visoki c. kr. deželni šolski svet je potem z razpisom dne 16. mal. srpana 1893 št. 1433 zaukazal, da naj se šola zida na kupljenem prostoru kot trirazrednica, a naj se za sedaj otvori s šolskim letom 1895/96 le dvorazrednica.

Vso stavbo dvorazrednice oziroma trirazrednice oddal je krajni šolski svet pri zmanjševalni dražbi dne 2. listopada 1893 pri vskladni ceni 11297 gld. 2.5 kr. g. Ivanu

Čopu, trgovcu in posestniku v Mostah – sedanjemu predsedniku kraj. Šol. sveta - , za 9390 gld. V spomladi 1894 pričelo se je zidati, ter se je do jeseni toliko zvršilo, da je bilo poslopje pod streho. Letošnjo pomlad se je delalo dalje in koncem meseca kimovca t. l. dokončalo.

Načrt za novo šolsko poslopje naredil je g. Frančišek Žužek, sedaj v Ljubljani; načrt je zahtevam šolskih postav povsem umerjen in ker je poleg tega tudi gospod podjetnik stavbe zelo solidno svoje delo dogotovil, je nova dvorazrednica pravi kras ne le Breznici, temuč je tudi – smelo trdim – najlepša šola v okrajih radovljiškem.

Dne 3. t. m. bilo je novo šolsko poslopje slovesno blagoslovljeno.

Pri blagoslovljenju bili so navzoči: g. c. kr. okr. šol. nadzornik Andrej Žumer, ud slav. c. kr. okr. šolskega sveta g. nadučitelj Grčar, g. nadučitelj J. Medič, gg. Učitelji Wresitz, Triplat, Gorečan in domači šolski voditelj, dalje ves kranjski šolski svet z bospodom predsednikom in podjetnikom Ivano Čopom in g. županom A. Kržišnikom z Breznica.

Blagoslovljenje se je pričelo s slovesno šolsko mašo, katero je služil č. g. župnik T. Potočnik v spremstvu č. gg. Župnikov Turka in Košmelja.

Po sveti maši poda se med potrkavanjem zvonov vsa šolska mladež, zgoraj imenovani in velika množica pobožnega ljudstva do novega šolskega poslopja, kjer č. g. župnik v spremstvu svojih č. gg. Sobratov blagoslovi poslopje od zunaj. Na to se zberó vsi šolarji, če tudi jih je bilo nad 200 – in zbrana množica v jedno sobo, in č. g. župnik blagoslovi vse notranje šolske prostore in šolski križ.

Zbrani mladini najprej č. g. župnik T. Potočnik razjasni pomen blagoslovljenja, prosi otroke, da naj so poslušni in pridni, ter pozivlje stariše, da naj bodo vsi in povsod za šolo. Na to je c. kr. okrajni šolski nadzornik gosp. Andrej Žumer se v govoru zahvaljeval g. podjetniku stavbe za tako solidno in lepo delo, povdarjal kak namen ima šola, pozivljaj stariše, da drno pošiljajo svoje otroke v šolo, ter se slednjič spominjal najvišjega deželnega očeta, presvetlega vladarja, pozivljajoč zbrane, da se presvetlemu cesarju zakliče trikratni Slava!, na kar se vse zbrano navdušeno odzove, šolski otroci pa zapoje cesarsko pesem.

Po končani slavnosti zbrali so se udeleženci pri kosilu v gostilni g. E. Jegliča na Selu, kjer so se vršile slavnosti primerne napitnice.

K sklepu naj se še z najudanejšo zahvalo spominjam slavnega deželnega odbora, kateri je pripomogel s precejšnjo svoto 1100 gld. podpore, da se je mogla šola tako vzorno izdelati. Naj mu bo v imeni davkoplačevalcev tem potom izročena najlepša zahvala. Istotako veže me dolžnost, izreči presrčno zahvalo domačemu č. g. župniku T. Potočniku in č. g. profesorju dr. Iv. Svetini, ker sta kupila novi šoli prekrasno podobo sv. Alojzija. Bog Plačaj.! / Šolski voditelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 11. 1895

Iz deželnega šolskega sveta. Imenovani so: ... g. Jož. Ažman v Breznici, nadučiteljem v Velikih Laščah.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 1. 1896

Zahvala. Slavna kranjska hranilnica v Ljubljani in slavna posojilnica v Radovljici blagovolili ste podariti v ureditev našega šolskega vrta prva 60 gld. in druga 10 gld. Za ta velikodušna darova se najiskreneje zahvalujeta: Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Breznici, dne 23. aprila 1896. J. Čop, predsednik s. r., J. Ažman, nadučitelj.

Vir: Slovenski narod, 27. 4. 1896

Zahvala. Slavna kranjska hranilnica v Ljubljani in slavna posojilnica v Radovljici sta blagovolili podariti v vreditev našega šolskega vrta prva 60 gld. in druga 10 gld. Za ta velikodušna darova se najiskreneje zahvaljujeta: Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Breznici, dne 23. mal. travna 1896. / J. Čop, s. r. predsednik. J. Ažman, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 5. 1896

Deželni šolski svet je v zadnji svoji seji dovolil po 50 gld. za šolske vrte ... v Breznici, v Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 12. 1896

4. Breznica (Lesce), 853. 2r.
112+111 : 100+103. 8
38 30 25 24.
Ažman Jožef, nu. (III.), 58
Brda pri Radovljici, 83.
(86.)

Učitelj na ljudski šoli Breznica, 1897

Vir: Popotnikov koledar za slovenske učitelje

Iz Radovljiškega okraja. Pod Stolom, na prijazni Breznici, je imelo učiteljstvo radovljiškega okraja dne 14. mal. srpana svojo okrajno konferenco. Ne bom poročal o podrobnostih tega zborovanja, omeniti hočem samo dveh važnih izjav, kateri sta se čuli od merodajne strani in kateri je treba, da pomnimo.

Okrajni šolski nadzornik A. Žumer je v daljšem govoru povdarjal, kako je treba nam edinim biti, posebno v današnjih časih, če hočemo zboljšati svoj položaj in če hočemo se uspešno braniti zoper svoje neprijatelje. Potrdil je, da je učiteljstvo tega okraja postopalo vedno taktno in korektno bodisi v šoli ali zunaj šole. Ko je izjavil, da nima ni kdo povoda pritoževati se, da bi se mladina v tem okraju ne vzrejala v verskem duhu na podlagi naših šolskih zakonov, sledilo mu je burno pritrdjevanje od zbranih učiteljev.

Pri kosilu razvnela se je seveda živahna zabava. Ume se, da ni manjkalo napitnic. Omenim naj samo napitnice domačega župnika T. Potočnika, kateri je v imenu duhovščine povdarjal, da mora sloga vladati med učiteljstvom in duhovščino, če hočeta oba faktorja doseči uspehov v šoli in zunaj šole. Sloga pa dosežeta, ako oba stanova gledata na to, kar ju družijo in veže pri vzgoji in pouku, da se podpirata v svojem težavnem poslu in da si ne očitata a vedno morebitnih pomanjkljivosti in napak. To jemlje ugled obema stanovoma, kar gotovo ni nobenemu v korist. Treba je, da delamo vsi — tudi duhovniki — po tem navodilu. / Triglavan.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 9. 1897

Z Gorenjskega, 15. julija. (Okrajna učiteljska konferenca za radovljiški okraj) vršila se je dne 14. t. m. na novi, krasni dvorazredni ljudski šoli na Breznici. Udeležili so se vsi člani konference, razun dveh gospodičin učiteljic. Gospod c. kr. okr. šolski nadzornik A. Žumer naznanil je opazke o nadzorovanji šol ter se izjavil, da je šolstvo v ugodnem stanu, ter da je tudi napredek splošno prav dovoljen. Gospodična Frančiška Vovk pokazala je praktičen poskus z učenci v prostoročnem risanju brez stigem na jednorazrednicah. Učenci so pohvalno izvrševali svoje naloge. Gospod Fr. Rus, nadučitelj na Bledu poročal je, „katere narodne pesmi naj se določijo pri pevskem ponku“. Izvajal je prav logično svoj referat. Koristil bi gotovo tudi svojemu samostalnemu predlogu, če bi v kakem strokovnem listu objavil svoj referat. Stavil pa je sledeči predlog: Višja šolska oblast ukrene naj, da se bodo sedanje učne zbirke za petje popolnile. V »Slavčeku« imamo res jako mnogo gradiva, tudi v Majcenovi zbirki, Stegnarjevi itd, a jako malo narodnih pesmi. Morda bi pa družba sv. Mohorja izdala tako knjižico, v kateri bi bilo tudi nekaj mašnih in Marijinih pesmi? Na ta način bi bilo ustrezno ljudstvu in učiteljstvu. Gosp. župnik Aljaž bi pa gotovo rad tudi sodeloval pri tej zbirki. Na to poročal je g. učitelj L. Stiasny iz Radovljice, „kako je postopati šolskim vodstvom glede nраво-zanemarjenih otrok“. Izmej osmih točk navedem naj le najvažnejše: Pri pouku naj se ne vrvi in drvi samo za vedo, ampak naj se našo deco tudi res vzgaja. Učiteljstvo naj z vsemi močmi deluje proti pijančevanju, ter se naj priporoča dež. odboru, da izda v slovenskem jeziku Krausovo knjižico »Wie kann durch die Schule dem zur Unsitte gewordenem Missbrauche geistiger Getränke entgegengewirkt werden«. Neobhodno je potrebno, da se ustanovita za nравоstveno zanemarjene otroke v Ljubljani za kranjsko deželo dve izboljševalnici, namreč jedna za dečke in druga za deklice pod pedagogičnim vodstvom. — Knjige ostanejo vse dosedanje v učni rabi, le namesto drugega berila naj se uvede Gangl-Josinovo berilo na šolah, kjer ni preveč knjig II. berila

za revne učence. V knjižnični in stalni odbor izvoljeni so bili stari zastopniki. Po drugi uri zaključil gospod ces. kr. okr. šolski nadzornik konferenco. ... / Jos. K.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 9. 1897

Zahvala. Slavna kranjska hranilnica v Ljubljani je na prošnjo podpisanega šolskega vodstva podelila za napravo čebelnjaka v šolskem vrtu znesek 30 gld., za kar se ji presrčno zahvaljuje. Šolsko vodstvo na Breznici, dne 30. prosinca 1898. / Josip Ažman, nadučitelj-vodja.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 2. 1898

★★★★

† **Anton Triplat.** Iz radovljiškega okraja, dne 19. m. m. ob 7 ½. uri zvečer je zatisnil v letošnjem letu že 4. slovenski učitelj-trpin svoje oči za večno; umrl je po kratki a mučni bolezni — tuberkuloza v možganih — g. Anto n Triplat, učitelj na Koroški Beli. Ranjki je bil rojen leta 1860. v Žirovnici. Prvi ljudskošolski pouk je dobival v domači šoli na Breznici, odkoder je šel potem v Kranj, kjer je dovršil 4 gimnazijske razrede in od tam je

šel v učiteljsko pripravnico v Ljubljano. Prva učiteljska služba mu je bila na Trsteniku nad Kranjem; s Trstenika se je preselil čez leto in mesec — jeseni 1882. leta — na Koroško Belo, kjer je služboval do svoje prerane smrti. ...

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 3. 1898

Op.: Skrajšan tekst.

****

Premembe v učiteljstvu na Kranjskem. Deželni šolski svet je v zadnji seji imenoval začasne učiteljice gospodične: ... Emo Žerjav v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 10. 1898

Seznam učiteljev (1898):

Josef Ažman, nadučitelj – tretji razred (12. jul. 1886) – Breznica

Ema Žerjav, učiteljica – četrti razred (25. sep. 1898) - Breznica

Vir: Personalstatus ..., 1. 10. 1898

Op.: Ime in priimek, naziv, zaposlen od ... in ljudska šola.

Zahvala. Na prošnjo so zložili za nakup knjig naši šolarski knjižnici spodaj navedeni Brezničani, prečastiti prijatelji in prijateljice naše šole, znaten znesek 40 K in 80 h. — Darovali so: preč. g. dr. J. Svetina, c. kr. profesor 10 K, g. Bulovec Janez 1 K, g. Dolžan Klemen 1 K, g. Dolžan Matija 20 h, Gašperin Alojzij 1 K, Golmajer Matevž 2 K, Grom Janez 1 K, Finžgar Janez 1 K 60 h, Jeglič Egidij 2 K, Kosmač Jakob 1 K, Mežek Janez 1 K, Mulej Jožef 1 K, Papler Franč. 2 K, Polak Jožef 1 K, Rev Janez 2 K, Triplat Šimen 1 K, Zupan Alojzij 2 K, Zupan Jožef 2 K, Zupan Matija 3 K, gdč. Blažon Rezi 1 K, gdč. Dolžan Marija 1 K, Mulej Katra 1 K in neimenovana in neimenovani pri Kuntu po 1 K. Skupaj 40 K 80 h. Za to svoto je kupilo podpisano vodstvo pet Vrtcev in 21 drugih knjižic raznovrstne vsebine. Vsem zgoraj navedenim preblagim dobrotnikom in dobrotnicam izreka najpristrčnejšo zahvalo – Šolsko vodstvo na Breznici, dne 18. sušca 1899.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 4. 1899

Zahvala. Naš rojak, prečastiti gospod monsignor Tomo Zupan, vodja, c. kr. profesor itd. blagovolil je podariti 24 lepo vezanih knjig naši učiteljski in šolarski knjižnici. Za ta blagi čin se velikemu prijatelju narodne šole najpresrčnejše zahvaljuje: / Šolsko vodstvo na Breznici, dne 21. rožnika 1899.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1899

****

† **Anton Šebat.** Umril je g. Anton Šebat, vpokojeni učitelj na svojem posestvu na Sladki gori, po kratki mučni bolezni. Rojen je bil na Breznici na Gorenjskem 14. prosinca 1835, obiskoval 4 latinske šole v Ljubljani, 2 leti učiteljišče v Celovcu. Služboval je v Št. Jurju ob juž. žel., Slov. Bistrici, Lembergu, Št. Jerneju, v Cadramu, Št. Kungoti, na Pohorju, v Makolah, v Crešnovcah in nazadnje v Laporju do l. 1899, od koder se je preselil na svoje posestvo na Sladko goro. Učil in vzgojeval je mladino nad 40 let. Bil je kaj blaga duša, ljubezniv in prikupljiv tovariš, kateri gotovo ni imel nasprotnika. Obiskoval je srčno

rad svoja dobra sina, katera sta mu bila poseben ponos in veselje. Bog mu podeli večno plačilo!

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 2. 1900

****

Iz zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegat e so dosedaj prijavila ta-
le društva: ... III. Radovljiško učiteljsko društvo: 7. g. Jos. Ažman, nadučitelj - Breznica.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 7. 1900

Odprto pismo Alojziju Zupanu, dvozemljaku in brezniškemu cerkvenemu ključarju v
Doslovičah. Dne 6. vinotoka 1899. I. ste mi poslali po svoji hčerki-šolarici naslednje
„uljudno" pismo:

Doslovče 6./10. 99. - Gospod nadočitelj! Naznanim Vam da jest nabom dvakrat plačov
kazniplačov pa bom ako bom mogu če je za politra mleka aden voprosten sepa bomo
pri sodniji izgovorili pričo imam pa gvišno. - Alois Zupan s. r.

Ker sem postopal v teku svojega 13 letnega tukajšnjega službovanja v vseh šolskih
zadevah, tedaj tudi v šolskih zamudah - za pričo pozivljem vse brezniške občane, ki so
dobre volje in ne nahujskani hinavci - vedno popolnoma nepristranski, ne oziraje se na
cerkvenega ključarja ali na župana, sem Vam dal priliko, da mi dokažete pri c. kr.
okrajnem šolskem svetu v Radovljici kako tudi najmanjšo mojo pristranost. Prepričali ste
se lahko o moji popolni nepristranosti, zakaj plačilo ste prejeli Vi, a ne jaz. (Oče Zupan
Alozij je bil baje kaznovan z globo 10 kron. Pripomnja uredništva). Mislim sem, da je s
tem stvar rešena, a se baje motim, zakaj Vi še vedno ne mirujete.

Dne 22. mal. srpana t. l. smo pokopali našo mater županjo na brezniškem pokopališču.
Moja žena je stala radi svoje boleznij bolj oddaljena od pogrebcev. Tu ste se ji Vi vsiljivo
pridružili ter jo brez najmanjšega povoda jeli nagovarjati z mnogimi „lepimi" izrazi. Rekli
ste ji n. pr.: Kajne, zdaj pokopujejo tisto, s katero se vedve nista mogli. Ranjca (pokojna)
mi je pripovedovala, koliko škode ji je naredil Vaš mož, kakor jo je naredil meni. Škode
mi je naredil Vaš mož že 15 gld. Vsega tega je kriv Vaš mož. Bomo se še dali, imam že
vse nabrano, ni še vsega konec itd.

Jaz ne trdim, da bi se Vi „pogovarjali" o mojem službovanju ali o „gotovem mleku" prej
ali pozneje, ko mi je bilo Vaše pismo dostavljeno, z našim županom ali županjo, ali z
bivšim Dovarjem z Breznice, ali morebiti še celo s kakim višjim gospodom; a vkljub
temu se duhovi nočejo poleči in mi ne dajo miru. Namesto da me obirate skrivoma in
javno, nastopite proti meni rajši pot poštenjakov, saj je Radovljica blizo.

Na Breznici, dne 2. mal. srpana 1900. / Josip Ažman, nadučitelj.

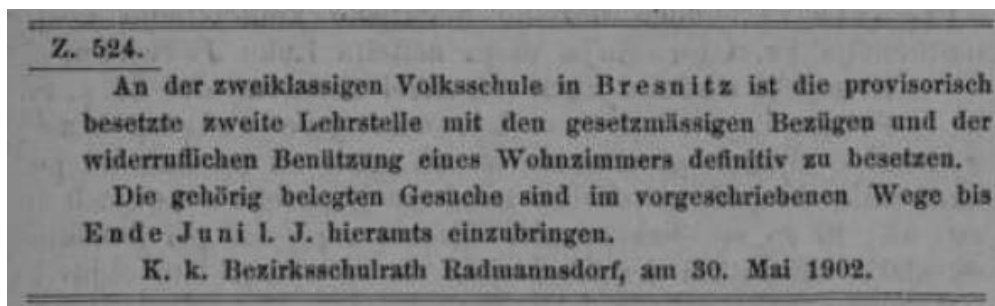
Vir: Učiteljski tovariš, 20. 8. 1900

Uradni razpisi učiteljskih služeb. Na dvorazredni ljudski šoli na Breznici se razpisuje
drugo učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje. Prosilci
naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom do 20. listopada vlagajo tu-
sem. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. vinotoka 1900.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 10. 1900

Izpiti učne usposobljenosti pred ljubljansko izpraševalno komisijo so se končali dne 2. t. m. Izmed 22 došlih kandidatov in kandidatinj je dobilo izpričevalo učne usposobljenosti – 3) za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom: ... Karolina Domianovič, učiteljica na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 5. 1902

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 6. 1902

Osobne vesti: Imenovani so: ... za Breznico gdč. Karolina Damjanovič.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 9. 1902

Zahvala. Povodom odpošiljatve šolskega blaga tukajšnji šoli od strani cenjene „Narodne Šole“ je priložil g. Josip Petrič, tvorničar šolskih zvezkov v Ljubljani, 548 zvezkov razne vrste kot dar. Za ta znaten dar se v imenu uboge šolske mladine najiskreneje zahvaljuje šolsko vodstvo na Breznici. Josip Ažman, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 8. 1903

Učiteljski konvikt. G. Janko Baraga, učitelj na Koroški Beli, je nabral dne 29. septembra t. l. ob praznovanju dvajsetletnice učiteljevanja nadučitelja Jožefa Ažmana iz Breznice 17 K 60 h, ki so jih zbrali Janko Baraga, Anton Potočnik, Štefan Podpac, Albert Moser, Ivan Čop in Natalija Kraupp.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 10. 1903

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za č. 1905.): ... g. Josip Ažman, nadučitelj (4 K) in gdč. Karolina Domšanovič, učiteljica na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 4. 1905

Op.: Domšanovič – pravilno Damjanovič.

Uradni razpisi učiteljskih služb. V radovljiškem okraju se razpisujejo sledeče učiteljske službe z zakonitimi dohodki v stalno oziroma začasno nameščenje; učiteljsko mesto na novo razširjeni trirazredni ljudski šoli v Breznici.

Pravilno opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 5. avgusta 1905. Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službo. / C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 9. julija 1905.

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 7. 1905

Osebnosti. ... Imenovana je gdč. Ana Zevnik za Breznico.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 9. 1905

Osebnosti. Absolvirana učiteljska kandidanja gdč. Marija Kalin je imenovana za provizorično učiteljsko mesto v Breznici pri Radovljici.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 10. 1905

Iz seje o. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki je bila dne 20. decembra, nam poročajo ... Šoli na Breznici se dovoli glede na okoliščine za tekočo šol. leto poldnevni pouk v tretjem razredu, a krajnemu šolskemu svetu se pa naroča, da skrbi za prihodnje šol. leto za dovolj veliko šolsko sobo.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 1. 1906

Osobne vesti. Iz seje deželnega šolskega sveta kranjskega. Premeščeni so: ... učiteljica Karolina Domianovič iz Breznice v Koroško Belo.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 6. 1906

Izlet v Ljubljano. Iz Breznice na pišejo: Otrokom naše trirazrednice se nudi le redkokdaj prilika, da bi videli na lastne oči kako večje mesto. Hoteli smo tedaj poučno združiti z zabavnim ter smo zaradi tega dne 6. t. m napravili z nekaterimi učenci višjih dveh razredov vsednevni poučni izlet v lepo belo Ljubljano.

Bilo nas je pod vodstvom nadučitelja J. Ažmana in učiteljice H. Sirkove 56 — Dospevši zjutraj ob 7. uri v Ljubljano na južni kolodvor, smo použili na vrtu hotela „Ilirija“ skledico kave z eno, oziroma dvema žemljama. Od tu smo jo mahnili takoj v muzej „Rudolfinum“, kjer nam je g. vratar Kobal v prav lepih besedah razjasnjeval razne predmete, zbirke, sploh važnejše stvari; vodil nas je iz sobane v sobano ter nam kaj spretno pojasnjeval vse zanimivosti. Za preljubeznivo uslugo se mu izreka tem potom iskrena zahvala. Od tod so šli dečki v panoramo in deklice v kosmoramo, kjer so videli krasne slike iz Severne Amerike, oziroma Benedk. Nato smo šli na ljubljanski Grad, odkoder smo pregledali vso lepo Ljubljano s krasno okolico in slikovitimi okrožnimi gorami. Slavni magistrat stolnega mesta Ljubljane nam je blagovolil s svojim dopisom celo dovoliti, da bi bili naši učenci lahko brezplačno posetili razgledni stolp; naročil je celo čuvaju na gradu, da bi nam bil za eventualna pojasnila na razpolago. Tisočkrat škoda, da se nismo mogli odzvati ljubeznivi naklonjenosti slavnega magistrata, pretekel nam je čas prehitro in morali smo že ob 11. uri priti h kosilu v ljudsko kuhinjo. Slavnemu magistratu stolnega mesta Ljubljane za izkazano naklonjenost presrčna zahvala. Pri kosilu v ljudski kuhinji smo bili jako ceno in okusno postreženi, blagovolile so lastnoročno streči otrokom gospe Kosova in Badičeva in še neka druga gospica. Iskrena hvala! — Po kosilu smo si ogledali nekaj ljubljanskih spomenikov, par Cerkev zunaj in znotraj ter šli v najlepši drevored v Tivoli, kjer smo opazovali krasne mestne nasade in se šli slednji voziti na — „ringelšpil“; tu je bilo nedolžnega otroškega veselja! Preden smo se zopet odpeljali z vlakom na Gorenjsko ob 3. uri 45 min. popoldne, smo se pokrepčali s kavo, kruhom, vinom in črešnjami v postrežljivi restavraciji „pri Levu“. — Ta veseli in obenem poučni izlet našim šolarjem gotovo ne izgine iz spomina; še v pozni svoji starosti bodo vedeli povedati zanimivosti in veselosti, ki so jih videli in užili v svojih

otroških šolskih letih na izletu v Ljubljano. Da pa smo mogli napraviti šolski izlet v daljno Ljubljano, nam je pomagal v prvi vrsti s svojo naklonjenostjo do šole in šolske mladosti naš slavni občinski odbor, ki nam je blagovolil podariti v ta namen precejšno vsoto v denarjih, zaradi tega hvala in slava mu! Šolski vodja.

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 6. 1907

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: ... Josip Ažman in Herma Sirnikova z Breznice. Bog plati!

Vir: Učiteljski tovariš, 21. 6. 1907

Iz Breznice nam poročajo: Naša šolska mladina je jako dovezetna. Kako radi so otroci segali po Žirovnikovih narodnih pesmih! Sto komadov je razdelilo med nje učiteljstvo in še so povpraševali po njih. Ravno tako so deklice rade kupovale „Slovensko Abecedo“ gospe Milene Kiferletove. K letu jih gotovo spet naročimo, zakaj tudi odrasla dekleta se zanimajo za to priročno knjižico. Koleginje, sezite pridno po nji, ker vam bo v veliko olajšanje pri pouku! — Tudi narodni kolek že čislajo naši otroci in imajo z njim svoje posebno veselje. Ponosni so, da podpirajo tudi oni za šolstvo tako velezaslužno družbo sv. Cirila in Metoda. Vedo tudi, da se prodajajo različni domači izdelki, kakor pridatek h kavi i. t. d., v družbino korist, in nekatere gospodinje so jih že jako pohvalile. — Tako je upati, da bo ljudstvo po otrocih zaznalo pomen narodnega dela.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 1. 1908

Letnino za učiteljski konvikt so plačali tile tovariši in tovarišice: ... Josip Ažman, Ana Grudnik in Herma Sirnik, vsi iz Breznice.

Vir: Učiteljski tovariš, 31. 1. 1908

Osebnosti na Kranjskem. Imenovane so učiteljice: ... Ana Grudnikova za Trebnje.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 2. 1908

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica v Breznici Ana Grudnikova je prestavljena v Trebnje in pride na njeno mesto pomožna učiteljica v Bohinjski Bistrici Uršula Potočnikova.

Vir: Učiteljski tovariš, 6. 3. 1908

Iz seje o. kr. okraj, šolskega sveta radovljiškega, ki se je vršila dne 8. t. m. ob 4 uri popoldne. Predsednik naznanja, da je ustanovil vsled nujnosti nekaj suplentur, da je dal nekaterim učnim osebam prošeni dopust radi bolezni. - Skene se dalje, da se dovoli razširiti trirazrednico v štirirazrednico v Breznici, ...

Vir: Gorenjec, 18. 4. 1908

Učiteljski dobrotniki. ... tov. Josip Ažman iz Breznice 10 K namesto venca na grob gospe Ivane Jeglič. Bog plati!

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 4. 1908

Razpisano je na trirazredni ljudski šoli v Breznici učno mesto v stalno nameščenje s pripombo, da se bode oziralo le na moške prosilce. Pravilno opremljene prošnje naj se

vlagajo do dne 10. maja 1908 okrajnemu šolskemu svetu v Radovljici. Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo do dne 20. maja 1908 v Radovljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 4. 1908.

Učiteljske usposobljenostne izkušnje za ljudske in meščanske šole so bile te dni pred ljubljansko izpraševalno komisijo, ki ji je predsedoval dež. šolski nadzornik Fran Levec. Aprobirani so b) s slovenskim in nemškim učnim jezikom: ... Uršula Potočnik, prov. učit. v Breznici (z odliko).

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 11. 1908

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: ... Ažman Josip in Potočnik Uršula z Breznice.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 2. 1909

Iz učiteljske službe na Kranjskem. Imenovani so: ... Uršula Potočnik za Breznico.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 2. 1909

Učiteljsko društvo za radovljiški okraj. Cenjenemu učiteljstvu naznanjam, da odložim z današnjim dnevom predsedništvo učiteljskega društva, in sicer iz zdravstvenih ozirov. Tov. nadučitelj Josip Ažman na Breznici kot podpredsednik društva prevzame nadaljno društveno vodstvo. Društvu ostanem tudi nadalje zvest član. / Andrej Grčar, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 26. 3. 1909

Okrajna učiteljska konferenca za radovljiški okraj se je vršila letos dne 10. julija na idiličnem Bledu. Predlagajo se sledeči učitelji, oziroma nadučitelji za nagrado v poljedelskem pouku v šolskem letu 1908/9: J. Šemerl, Lesce, Jože Lampe, Ovsiše, Jos. Ažman, Breznica, Jos. Korošec, Mošnje, I. Žagar, Dobrava pri Kropi, Jos. Pleničar, Kropa, Janko Vrezec.

Za pouk dekliških ročnih del, da se jim prizna nagrada, se priporočajo: Pavla Markošek, Ljubno, Marija Šemerl, Lesce

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 8. 1909

Iz ljudskošolske službe. Obolelo učiteljico Marijo Benedek v Kranjski gori bo nadomeščala bivša radovoljka na Breznici Pavla Čop.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 2. 1910

Iz radovljiškega okraja. Dne 6. julija t. l. se je vršila uradna učiteljska konferenca za radovljiški okraj v prijazni Koroški Beli. ... Zanimiva in vsestransko obdelana je bila naslednja točka „Vzorni šolski red“, ki jo je podal nadučitelj J. Ažman iz Breznice.

Vir: Učiteljski tovariš, 12. 8. 1910

Učiteljski konvikt. Letnino za 1911: ... učiteljstvo trirazrednice na Breznici (6 K).

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 2. 1911

Iz seje okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 21. avgusta. Remuneracije za uspešni pouk v kmetijstvu se predlagajo sledečim učnim osebam: ... Ažman Jos., Breznica.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 8. 1912

Javna zahvala. Kakor že par let, so tudi letos tukajšnji velecenjeni trgovci in čislane trgovke za odkup novoletnih koledarjev darovali znesek 65 K v korist tukajšnje šolske mladine. — V isti namen je podaril tudi — kakor že nekaj let — 50 K tukajšnji posestnik vile in lekarnar v Ljubljani gospod Gabrijel Piccoli. — Vsem preblagim dobrotnikom se usoja najvljudneje zahvaljevati šolsko vodstvo na Breznici, dne 26. decembra 1912. Jos. Ažman, nadučitelj.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 1. 1913

Razdelitev draginjskih doklad. Kranjski deželni odbor je »po previdnosti« draginjske doklade učiteljstvu tako-le razdelil: ... Sirknik Hermina in Potočnik Uršula v Breznici (okraj Radovljica) – 10%.

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 1. 1913

Iz Breznice pišejo: Pretekli teden se je vršil v naši občini spomina vreden dogodek. Naš nadučitelj Jožef Ažman je obhajal svojo 25-etnico, odkar slušbuje pri nas. Koliko skrbi, truda in trpljenja je prestal v teh dolgih letih ve preceniti najbolj tisti, ki so mu učitelj in šolske razmere znane. Nikomur niso samo rože nasute na pot, to je izkušal tudi naš slavljenec. Ko je prišel k nam, je dobil v zaduhli in mokri šolski sobi 190 otrok, tablo in gobo, pa prazne stene. Po osemletnem napornem delu je s pomočjo za šolo vnetih mož proti volji tedanjega župnika dosegel, da se je zidalo novo šolsko poslopje na mestu, kjer danes stoji. Da je šolski vrt skoraj popolnoma ob svojih stroških sam uredil, je pri njegovem veselju do vrtnarstva umljivo. Tudi kmetijsko podružnico za našo občino je leta 1391. ustanovil, ki še danes deluje. Za vse to njegovo neutrudno delovanje tekom dolgih 25 let mu je došlo ob njegovem godu vsaj nekoliko priznanja od občanov in poklicanih činiteljev. Naše pevsko društvo (skoraj vsi njegovi nekdanji učenci) mu je napravilo v družbi župana in predsednika okr. šol. sveta podoknico. Po končanem petju čestita župan slavljenecu za njegovo 25-etnico službovanja na Breznici. Pravi, da se pozna pri občanih in otrokih njegovo uspešno delo. Ljudstvo napreduje glede znanja in omike. Želi mu zdravja, da bi še dolgo vrsto let v naši občini živel v blagor in korist šolskih otrok, kakor vseh občanov. Tudi predsednik kraj. šol. sveta mu čestita in ga prosi, naj ostane pri njih še nadalje, naj ne zapusti Breznice do smrti, ker ga vsi občani ljubijo in cenijo, ker so mu vsi hvaležni za njegovo trudapolno delovanje v šoli in zunaj šole. — Slavljenec se obema, kakor tudi pevcem iskreno zahvali za petje in čestitke. Obljublja, da bo še naprej posvetil svoje skromne moči brezniški občini in šolski mladini. Ne misli prej zapustiti kraja, preden ne gre v pokoj ali pa da ga poneso na domače pokopališče, če ga smrt zasači med delom.

— Ob prijaznih pogovorih pri kozarcu vina v stanovanju, kamor je slavljenec povabil celo družbo, je kmalu potekel čas. Zupan in predsednik kraj. šol. sveta sta prav tolmačila naša čustva do nadučitelja. Vsi brez razlike želimo ljubljenu nadučitelju zdravje, da bo mogel še mnogo koristiti svoji domači občini.

Bog ga živi! Na mnoga leta! — Pa pravijo klerikalci, da ljudstvo naprednih učiteljev ne mara! Lažejo!

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 4. 1913

Javna zahvala. Tukajšnji velecenjeni trgovci in trgovke so zopet letos namesto novoletnih koledarjev darovali znatno svoto, namreč 60 K, z določilom, da se znesek porabi v korist šol. mladine. — Vsem velecenjenim darovalcem in darovalkam, posebe še nabiratelju in pošiljatelju zbirke, gospodu trgovcu in županu Iv. Finžgarju, se v imenu šolske mladine najvljudneje zahvaljuje šolsko vodstvo na Breznici, dne 24. decembra 1913.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 12. 1913

Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici 30. pret. m. Predsednik naznani kurentno rešene stvari. Dovolijo se starostne doklade sledečim učnim osebam: ... prva začasna starostna doklada Uršuli Potočnik, Breznica.

Vir: Učiteljski tovariš, 27. 12. 1913

Ljudsko šolstvo. C. kr. okr. šolski svet v Radovljici je namesto obolele učiteljice Hermine Sirkikove imenoval supletinjo na ljudski šoli v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 5. 1914

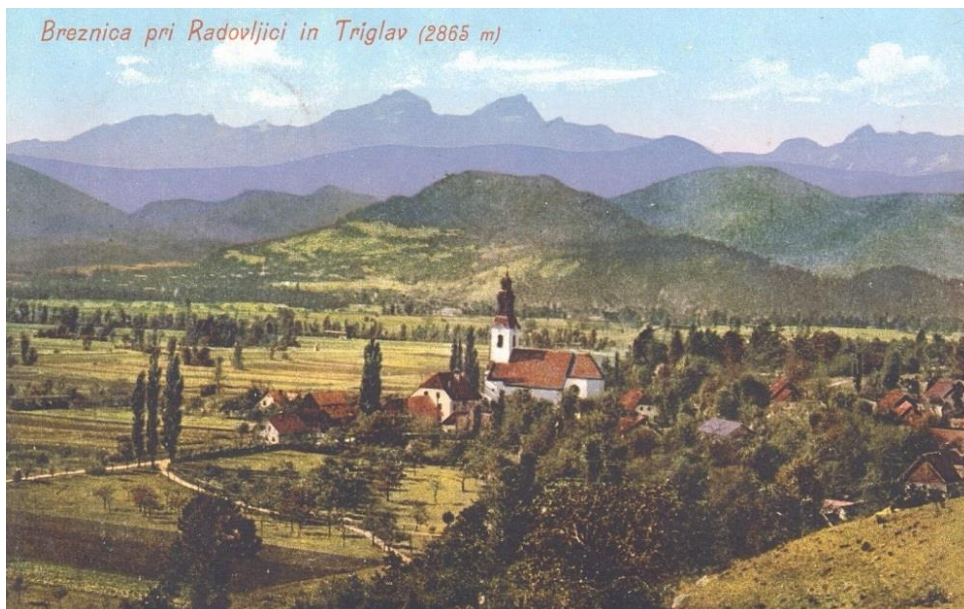
Vodstvo ljudske šole na Breznici je poslalo že drugič 49 komadov pletenih predmetov iz lepe domače volne. Ta šola je do sedaj po svojem nadučitelju tovarišu Josipu Ažmanu poslala že 142 komadov za naše vojake. Hvala vodstvu in pridnim malim delavkam!

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 1. 1915

Smrt za domovino. Z Breznice poročajo: Na polju časti in slave je dohitela smrt dne 3. junija Antona Bulovca, trgovca in posestnika v Smokuču, občinskega odbornika in člana krajnega šolskega sveta.

Vir: Učiteljski tovariš, 16. 6. 1916

****

Breznica, od. 1915

Vir: philadria / delcampe.net (Foto: Franc Pavlin)

† Minka Vilman.

Ah, če te je v nebo poklical Bog:
Glej, vzknilo je telo v lepo zelenje,
ko rožica krasi dehteči log.

Dne 29. julija t. l. smo izročili materi zemlji telo izmučene tovarišice Minke Vilmanove , a njena čista duša se je dvignila visoko, visoko v kraje, kjer ni zavisti, ne sovraštva.. . Pokojnica je bila rojena 8. septembra 1887 na Savi pri Jesenicah — na divni Gorenjski. Tu je obiskovala 4. razrede ljudske šole, a na to peti razred ljudske šole in 1. ter 2. razred meščanske šole v samostanu v Škofji Loki. — Odločila se je za učiteljski stan, a ker ni imela upanja, da bi bila sprejeta na c. kr. učiteljišče v Ljubljani, je vstopila v Franca Jožefa višjo dekleško- šolo v Ljubljani, kjer je dovršila vse tri letnike in tam je tudi prebila »pedagoški tečaj« ter na to maturirala leta 1909. na ljubljanskem c. kr. učiteljišču s prav dobrim uspehom.

Prva njena služba je bila v Srednji vasi v znožju sivega Triglava. Nadvse je bila tu zadovoljna, zakaj naš starosta, njen šef Rihteršič, ji je bil pravi oče in oklenila se ga je s pravo otroško ljubeznijo. Toda le prekratek je bil ta njen sen! Zakaj že meseca junija naslednjega leta je bila imenovana za suplentinjo na težavni enorazrednici pri Sv. Križu nad Jesenicami kjer je službovala skoro tri leta — seveda kot suplentinja. Pokojnica, že prej rahlega zdravja, si je tu nakopala pravzaprav smrt. Njena vestnost, njena marljivost ji ni dala počitka in vkljub svetu zdravnika je vztrajala na svojem težavnem poslu. V tretjem letu svojega tamkajšnjega službovanja, pri Sv. Križu namreč, se je koncem meseca oktobra zgrudila ob katedru, utrujena in izmučena do onemoglosti. Prestrašeni otroci so obvestili njeno dobro gospodinjo, znano Kopišarjevo mamo, ki jo je na to skoro

prinesla domov. Posledica te utrujenosti je bilo vnetje rebrne mreže, in ta bolezen jo je priklenila poldrugo leto na dom. Ozdravela in čutila se je tako krepko, da je njena duša zopet zahrepenela po otroški okolici, zakaj prepričana je bila, da ji veseli otroški obrazi in ukaželjne otroške duše pridobe popolno zdravje. Z veseljem je sprejela suplenturo na vzorni šoli tovariša Ažmana Josipa na Breznici, in njena edina želja je bila, postati tu definitivna — tako se ji je vse priljubilo. »Presrečna bi bila, če se mi izpolni ta želja,« je pisala večkrat domov. Toda ni našla milosti — in to jo je bolelo in ji tudi pospešilo razvoj njene bolezni. Na Breznici je službovala od Velike noči do konca šolskega leta.

Ob času splošne mobilizacije leta 1914. je sprejela suplenturo na enorazrednici na Dobravi pri Kropi, ker je bil tovariš Josif poklican pod vojaško zastavo. Na Dobravi so jo kaj hitro vzljubili vsi, ki so le enkrat prišli v njeno bližino. In tudi ona se je vživela tako v to službovanje, da se je čutila vkljub svoji bolezni kakor preživljena.

Toda zavrata bolezen na pljučih ji je prečrtala vse račune. Skleniti je morala pouk že 21. junija. Še tisti večer je prišla domov v trdni nadeji, dal ji doma odleže in da se odpočije. In res je našla doma — večer počitek . . . Popoldne pred usodnim večerom je rekla svoji preskrbni materi: »Saj se ne bojim smrti, pripravljena sem, a vendar bi neizrečeno rada še živela. Ako pa moram umreti, bi pa najrajši takoj«.

Pogreb, ki se je vršil dne 29. julija dopoldne ob 10. uri na Jesenicah, je pač dovolj jasno pokazal, kako priljubljena je bila pokojnica. Kakor malo ji je bila življenska pot potresena s cvetjem, tako je bila njena zadnja pot skoro s cvetjem posuta. Soba, kjer je sanjala zadnji sen, je bila tako rekoč izpremenjena v cvetičnjak — komaj, komaj si našel njen zadovoljni obraz iz opojno dišečih cvetk.

K zadnjemu spremstvu so prihitele učenke z Dobrave ter ji poklonile v znak hvaležnosti prekrasen venec — »svoji ljubljene učiteljici!«. Tudi krajni šol. svet, na čelu mu g. J. Bohinc z Dobrave, je prišel se še posloviti. — Na grobu se je v iskrenih besedah poslovil od drage pokojnice tov. Iv. Šega, poudarjajoč, da upa, da dobi tam v nebeških višavah ono plačilo, ki ga ji niso hoteli priznati na zemlji. Lahka ti bodi zemljica!

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 9. 1916

Z Breznice nam pišejo: V nekrologu pokojne tovarišice Minke Vilmanove v »Učiteljskem Tovarišu« z dne 8. septembra 1916. je pogrešena trditev, da ni našla milosti za definitivno nastavljenje na šoli na Breznici, in da jo je to bolelo in pospešilo razvoj njene bolezni. Zakaj, kakor trdi znani nekrologist že sam v svojem opisu, je pokojna tovarišica maturirala

leta 1909, a na šoli na Breznici ni že od 19. februarja 1909. praznega učnega mesta za definitivno nastavljenje (zadnji je dekret c. kr. dež. šol. sveta z dne 19. februarja 1909, št. 60), zato se pokojnica kot razumna in res prava tovarišica ni mogla potegovati. — Toliko javnosti zaradi ljube resnice.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 9. 1916

Iz seje c. kr. okraj, šolskega sveta v Radovljici dne 19. junija 1917. ob 10. dopoldne. ... Učiteljica Hermina Sirnikova na Breznici ima dopust do 1. oktobra t. l., a ker je zaprosila za vpokojitev, jo najbrže c. kr. dež. šolski svet med tem času vpokoji. (Brez predloga c. kr. okraj. šol. sveta. Op. por.)

Vir: Učiteljski tovariš, 10. 8. 1917

Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Radovljici dne 4. avg. 1917. C. kr. okraj, šol. nadzornik poroča o važnejših kurentnim potom rečenih zadevah, med temi je tudi vpokojenje učiteljice na Breznici Hermine Sirkove, ki je bilo rešeno potom c. kr. dež. šol. sveta.

Imenujejo se — ako ne bo kake posebne zapreke in spremembe — sledeče učne moči: Ano Čopovo provizorično na Breznici

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 8. 1917

S seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 8. oktobra 1917. Odobri se tabela prosilk za izpraznjeno učno mesto na Breznici - učiteljica Hermina Sirkova je stopila v začasni pokoj — prosilk je ravno 21 (beri: dvajset ena).

Vir: Učiteljski tovariš, 2. 11. 1917

Iz ljudskošolske službe. Za stalne učitelje ozir. Učiteljice so imenovani: ... Ana Čop v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 1. 1918

Iz ljudskošolske službe. Obolelega nadučitelja Josipa Ažmana v Breznici nadomešča Ana Lazarjeva.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 1. 1918

Iz ljudskošolske službe. Za suplenta je imenovan: ... Ivan Golmajer na Breznici. Stalni učiteljici Uršuli Potočnikovi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 10. 1918

Učiteljske službe. Radovljiški šolski okraj Breznica, 3. r , 1 mesto, za žen.

Vir: Učiteljski tovariš, 17. 12. 1919

Ljudska šola na Breznici, med vojnama
Vir: arhiv Osnovna šola Žirovnica

Ljudska šola na Breznici, med vojnama
Vir: arhiv Osnovna šola Žirovnica

★★★★

Učenci pred Ljudsko šolo na Breznici, ok. 1920
Vir: arhiv Darinka Grilc, Studenčice

Učitelj Jožef Ažman, ok. 1920
Vir: arhiv Darinka Grilc, Studenčice (detajl)

Članarina in darila za učiteljski konvikt. Ažman Josip, nadučitelj, 4 K in Ana Schiffrer-Čop, učiteljica, 4 K, oba z Breznice na Gorenjskem.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 2. 1920

Iz IX. seje višjega šolskega sveta. V četrtek in petek dne 4. in 5. marca t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. ... Učiteljsko službo je dobila na Breznici Marija Jegličeva.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 3. 1920

Razpis učiteljskih služb v radovljiškem okraju v stalno nameščenje. Pod odredbi višjega šolskega sveta z dne 4. marca 1921, št. 3037 se razpisuje v stalno nameščenje naslednje učiteljske službe: ... na štirirazrednici na Breznici služba za učitelja ali učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlože službenim potom do dne 30. aprila 1921. Kdor prosi za več služb ob enem, mora vložiti za vsako službo posebno prošnjo. V javni šolski službi še ne stalno nameščeni prosilci(ke) morajo z državno - zdravniškim izpričevalom dokaza/ti potrebno fizično sposobnost za šolsko službo. Moški prosilci za učiteljsko službo v Radovljici z izpitom za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah imajo prednost. / Okrajni šolski svet v Radovljici, dne 17. marca 1921.

Vir: Učiteljski tovariš, 31. 3. 1921

Breznica (p. Žirovnica, ž. p. Lesce), meš. o. š., 4 razr. 1 vzp.; Ažman Josip, nuč., 58; 83, 86; 83, 86; Potočnik Uršula, st. uča., 86; 06, 08; 06, 09; Schiffrer-Čop Ana, st. uča., 88; 09, 11; 09, 18; Legat-Jeglič Marija, st. uča., 90; 09, 11; 10, 16; Golob-Bamberg Marija, st. uča., 91; 11, 14; 12, —; Jeglič Leopoldina, st. uča., 97; 16, 18; 19, —; Eppich Balbina. pom. uča. (vpok.), 80; 99, 01; 99; 06.

Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem, 1921

Vir: sistory.si

Iz XIX. seje višjega šolskega sveta. V četrtek in petek dne 22. in 23. septembra t. l. se le vršila seja višjega šolskega sveta. ... Službe so dobili: ... Melita Šivičeva v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 9. 1921

Radovljiško okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 11. maja t. l. (četrtek) ob 10. uri dopoldne na Breznici. Kosilo ie obvezno prijaviti šolskemu vodstvu. Po kosilu ima sejo pedagoški odsek.

Vir: Učiteljski tovariš, 4. 5. 1922

Breznica (p., ž. p. Žirovnica), meš. o. š., 4 razr. 1 vzp.; Ažman Josip, nuč., 58; 83, 86; 83, 86; Schiffrer-Čop Ana, st. uča., 88; 09, 11; 09, 18; Legat-Jeglič Marija, st. uča., 90; 09, 11; 10, 16; Šivic Melita, st. uča. 94; 12, 14; 12, 21; Jeglič Leopoldina, st. uča., 97; 16, 18; 16, —; Auersperg Marija, st. uča., 97; 16, 20; 16, —.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1923

Vir: sistory.si

Breznica p. Žirovnica. Šolsko vodstvo proda za ceno po dogovoru: »Učiteljski Tovariš« od 1884. do incl. 1898. »Laibacher Schulzeitung« od 1881. do inclus. 1886. »Popotnik« 1891. in 1892. Lapajne: Prvi pouk na najnižji stopnji. Ravnikar: Didaktika. Schreiner: Fizika I. in II. del. Jos. Stare : Občna zgodovina. Čerin: Glasbena Matica, zbori. Marolt: Nagrobnice. Foerster: Nauk o harmoniji in generalbasu. Körner: Der praktische Organist. Sammlung kurzer Orgel-Compositionen. Vse vezano, nekaj elegantno.

Vir: Učiteljski tovariš, 20. 9. 1923

Razpisi učiteljskih služb v Sloveniji. Na štirirazredni osnovni šoli z 1 vzporednico na Breznici eno učno mesto za učitelja-upravitelja. / Šolski okraj Radovljica.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 5. 1924

Učiteljstvo radovljiškega okraja. Pri prihodnjem zborovanju se bo pobirala letnina za Slov. Šolsko Matico za leto 1924. Znesek 32 Din (2 Din za poštnino, ovojnino itd.) lahko vsakdo pošlje tudi na vodstvo šole na Breznico p. Žirovnica. Onim pa, ki so na dolgu še doplačilo za l. 1923., pa toplo polagam na srce, naj nemudoma pošljejo zaostanek (čas je že!), ker se morajo poravnati tudi v Ljubljani lanski računi.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 5. 1924

Učiteljska imenovanja v Sloveniji. Šifrer Egidij za upravitelja na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 9. 1924

Pokoj Josipa Ažmana. Društvo upokojencev učiteljstva Slovenije je na svoji odborovi seji 12. oktobra 1924 v mestni Št. Jakobski šoli v Ljubljani med drugim pri 3. točki dnevnega reda sklenilo, da se sprejme takoj 26 novo priglašanih upokojenih nadučiteljev z gospemi in upokojenih učiteljic. Ti so: ... Ažman Josip.

Vir: Učiteljski tovariš, 23. 10. 1924

Razpisi učiteljskih služb. Okraj Radovljica: ... na štirirazredni osnovni šoli z 1 vzporednico v Breznici eno mesto za učiteljico.

Vir: Učiteljski tovariš, 18. 12. 1924

Učiteljska imenovanja. ... Nadalje je namestil g. minister prosvete: ... v Lešah Viljema Grundnerja, učitelja na Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 10. 1925

Učenci pred Ljudsko šolo na Breznici, 1920-25

Vir: arhiv Darinka Grilc, Studenčice

Žig vodstva šole s podpisi učiteljev, 1925

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Op.: voditelj Egidij Šifrer, učiteljica Melita Šivic in veroučitelj Peter Koprivec.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja. Napredovanja: V 4. grupo II. kategorije: ... Egidij Schiffrer, učitelj v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 7. 1. 1926

5. Breznica (p., ž. p. Žirovnica), 5 razr.
Schiffrer Egidij, š. u., 1885, 1905, 1907;
Schiffrer-Čop Ana, 1888, 1909, 1911;
Jegljič Leopoldina, 1897, 1916, 1918;
Legat-Jeglič Marija, 1890, 1909, 1911;
Šivic Melita, 1894, 1912, 1914.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1928

Vir: sistory.si

Radovljiško učiteljsko društvo (prej udruženo v »Edinstvu«) je na svojem rednem letnem občnem zboru na Breznici dne 27. septembra sklenilo z vsemi proti 4 glasovom, da se razdruži. Članstvo vstopi v UJU. S tem je prenehala zadnja učit. organizacija, ki je bila izven UJU. Zanimivo je dvoje: Radovljiški tovariši so se prvi odcepili iz UJU in zadnji vrnili. Prvi spor je bil sklenjen v brezniški fari in tam je bila zopet sklenjena razdružitev in vrnitev v UJU.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 10. 1929

Smrtna kosa. Umrla je tovarišica gdč. Jalen Terezija, učiteljica v Gorjah pri Bledu. Pred nekaj dnevi je še poučevala; v ponedeljek 15. t. m. pa je nenadoma preminula. Pokopana je bila 17. t. m. v Rodnah pri Breznici na Gorenjskem. Pogreba se je udeležilo mnogo učiteljstva iz radovljiškega okraja ter celo iz Most pri Ljubljani, kjer poučuje njen brat pisatelj Ivan Jalen. Na zadnji poti jo je spremljala tudi šol. mladina iz Gorij in Breznice z učiteljskim zborom. V imenu učiteljstva sta spregovorila poslovilne besede njen bivši upravitelj in sedanji sreski šol. referent g. Josip Vider in gdč. Hafnarjeva. Domač pevski zbor, pomnožen z učiteljstvom, je zapel nekaj v srce

segajočih žalostink; marsikomu je zarosilo oko, ko so se poslovili od nje njeni učenci-ke pojoč, pod vodstvom tovarišice Denis Belarjeve, nagrobnico »Spomladi vse se veseli...« Pokojnica je uživala velik ugled in spoštovanje Gorjancev. Bila je vseskozi vestna in marljiva učiteljica, ki je z največjo vnemo izvrševala svoje šolske dolžnosti ter se tudi izvenšolsko udeleževala. Svojim tovarišem in tovarišicam je bila dobra koleginja, zato jo bodo težko pogrešali. Naj v miru počiva! G. Jalenu, katehetu-pisatelju v Mostah ter ostalim naše iskreno sožalje! / ok.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 9. 1930

Breznica (p. Žirovnica)
Legat Marija, uč.
Mokorel Viktor, uč.
Šiffrer Ana, upr.
Šivic Melita, uč.

Prosvetni šematizam, 1932

Vir: sistory.si

Osebne zadeve. Napredovali so v IX. skupino: ... Mokorel Viktor v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 8. 1932

Osebne zadeve. Premeščeni so: ... Makorel V. Viktor iz Gaberja za učitelja v Breznico, ... Rabič F. Marija iz Jesenic, za učiteljico v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 9. 1932

Osebne zadeve. Prevedeni v IX. položajno skupino so: ... Rabič Marija, učiteljica v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 5. 1. 1933

6. Breznica, vas, 553, 1644, 1836, 3 šs; st 1 o; šv; **6 odd.**;
pbr, žp Žirovnica (1½–6×), o in sod. Radovljica, žst Begunje in Javornik.

1. Schiffrer Ana, šu, 1888, 09, 11; 09: 24–4; VI. od 20. XI. 29.
2. Jegljič Leopoldina, 1897, 16, 18; 16: 17–3; VI. od 17. IV. 34.
3. Mokorel Viktor, 1908, 28, 31; 29: 4–6–14; IX. od 26. VII. 32.
4. Rabič Marija, 1908, 28, 32; 29: 3; IX. od 3. XII. 32.
5. Reje Gabrijela, 1903, 23, 26; 24: 9; VIII. od 12. IV. 32.
6. Šivic Melita, 1904, 12, 14; 12: 21–4; VI. od 26. X. 33.

Verouk učita: Koprivec Peter, župnik, in Hubert Leiler, kaplan.

Šol. in učit. knjiz.; SKJ, Gas., PJS, Vinc. konf.

Vir: Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini, 1934

Osebne zadeve. Napredovanje v II. 2. skupino: ... Jeglič Leopoldina, učit. v Breznici.
Vir: Učiteljski tovariš, 4. 1. 1934

Prvi razred v šolskem letu 1932/33

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Op.: V sredini uč. Poldka Jeglič in katehet Peter Koprivc, ob strani uprav. Ana Šifrer.

Učiteljica Leopoldina Jeglič, ok. 1930

Vir: arhiv družine Olip, Lesce (detajl)

Osebne zadeve. Napredovali so učitelji (-ce) v VIII. skupino: ... Šivic Melita iz Breznice.
Vir: Učiteljski tovariš, 4. 1. 1934

Učitelji - občinski odborniki. V radovljiškem srezu je občinski odbornik Mokorel Viktor, uč. v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 29. 3. 1934

Osebne zadeve. Napredovali so učitelj(ce) v VI. skupino (ukaz Nj. Vel. Kralja 17.4.1934.): ... Jeglič Leopoldina iz Breznice.

Vir: Učiteljski tovariš, 24. 5. 1934

Osebne zadeve. Premeščeni so učitelj(ce): ... Radeč Marija iz Zabrda (Škofja L) v Zabreznico (Radovljica).

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 8. 1934

Dne 22. oktobra t. l. je preminil na Breznici predsednik radovljiškega sreskega učiteljskega društva in sreski šolski referent tov. Egidij Schiffrer. Pokojnik se je ves čas svojega službovanja agilno udeleževal v stanovski organizaciji in je bil vedno odločno in neustrašeno na braniku učiteljskih pravic. Sreskemu društvu je predsedoval od l. 1928. Bil je najboljši tovariš in odličen učitelj in vzgojitelj ter pedagoški voditelj učiteljstva v srezu. Kako tesno je bil zvezan s šolo in organizacijo, kaže najbolj njegovo živo zanimanje, s katerim je zasledoval vsa šolska in stanovska vprašanja celo v času svoje težke bolezni.

Njegova smrt pomeni težko izgubo za šolo, stan in organizacijo. Zapušča globoko užalosteno vdovo — učiteljico in troje sinov. Slava njegovemu spominu!

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 10. 1934

Mesto venca na krsto prerano umrlega predsednika sreskega učiteljskega društva v Radovljici in Sreskega šol. nadzornika tovariša Egidija Schiffrerja, je poklonila sekcija JUU v Ljubljani Učiteljskemu domu v Ljubljani 100 dinarjev.

Vir: Učiteljski tovariš, 25. 10. 1934

Egidij Šifrer
Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

★★★★

† **Egidij Schiffrer.** Ko smo živeli še vsi pod prvimi vtisi strašnega zločina in so naša srca krvavela zaradi izgube, ki je zadela našo domovino, nam je kruta usoda prilila nove grenkobe v naše duše: vzela nam je tovariša, predsednika srez. učit. društva, nadzornika Egidija Schiffrerja.

V sredo, 24. okt. je bil lep solnčen dan; Karavanke in Julijske Alpe so žarele v zarji jesenskega solnca, nizki griči so se odevali v poslednje jesenske barve, ki so jih božale rahle jutranje megle. Pred šolo na Breznici so se pa zgrinjale množice, vse v črnem, da spremijo na zadnji poti svojega učitelja, prijatelja in svetovalca.

Vsa brezniška fara je v globoki žalosti spremljala svojega učitelja na njegovo poslednje domovanje. Prišli so pa tudi pokojnikovi tovariši, prijatelji in znanci iz Jesenic, Dovjega, Kranjske gore, Bohinja, Radovljice, Kranja, Škofje Loke — vsi žalostni in potrti nad izgubo moža, ki je nad četrto stoletja živel in delal v tem prelepem kotu naše domovine. Ob odprtem grobu so se poslavljali od pokojnika v žalnih govorih zastopniki Sokola, občine, — v imenu učiteljstva pa tovariša Gradnik in Pibovec.

Tovariš † Egidij Schiffrer je učiteljeval par let v Št. Vidu in Mirni na Dolenjskem, 15 let na Jesenicah, 11 na Breznici. Tu je bil šolski upravitelj; zadnja leta ko je vršil službo sres. šol. referenta, je bilo poverjeno vodstvo šole njegovi soprogi, gospej Ani.

Pokojni je bil izboren učitelj, ki je z vztrajnim študijem pedagog. literature popolnjeval globoko znanje svoje stroke in bil kot sreski šol. nadzornik svojim podrejenim tovarišem izboren mentor na polju pouka in vzgoje. Kot uradni predstojnik je bil vzor objektivnosti, korektnosti in tovarištva. Učiteljstvo radovljiškega sreza je imelo vanj popolno zaupanje, gojilo do njega tovariško spoštovanje, saj je bil dolgo vrsto let predsednik učit. društva.

Egidij Schiffrer

Pokojni se je udeleževal tudi na izvenšolskem polju: ustanovil je na Breznici SKJ in bil do svoje bolezni, ki ga je napadla letos spomladi, njega starosta. Mnogo je delal kot tajnik »S. i V. d«, ter »Čebelarskega društva« na Breznici. »Hranilnica in posojilnica v Radovljici« ga je prištevala med najdelavnejše člane nadzornega odbora.

V dobi najagilnejšega udeleževanja ga je napadla zavratna bolezen in ga odtrgala od dela. Mnogo je trpel ranjki zadnje mesece svoje bolezni ravno zaradi tega, ker je bil odrinjen od vrveža dela, snovanja in uspehov.

Bilo mu je 49 let in videl je pred seboj še življenje in se zavedal, da »ne samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan«. Smrt je prekrižala vse njegove načrte in sanje o udeleževanju na polju šolstva, organizacije in narodnega gospodarstva.

Za blagim pokojnikom žaluje vdova, tovarišica gospa Ana in trije sinovi, žaluje učiteljstvo vsega radovljiškega sreza, vsa društva in organizacije, ki jim bo pokojni še dolgo vzgled, kako se živi in dela za narod.

Ime Egidij Schiffrer ne bo pozabljeno!

Počivaj v miru.

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 11. 1934

★★

† **Josip Ažman.** V četrtek je umrl na Lescah upokojeni šolski upravitelj gosp. Josip Ažman. Dosegel je lepo starost 77 let. Spominjali smo se uglednega moža letos sredi februarja, ko je praznoval s svojo gospo Anico zlato poroko.

Josip Ažman

Pokojnik je bil po rodu z Brd pri Radovljici. Bil je sin uglednih mestnih staršev, rodil se je 1858. Ko je dovršil učiteljske študije, je služboval kot učitelj v Gorjah pri Bledu, v Križah pri Trzinu in nazadnje 38 let na Breznici pri Žirovnici. Tu je bila večji del po njegovi zaslugi zgrajena nova šola, poleg katere je uredil vzoren, daleč naokrog sloveč šolski vrt s krasno drevesnico, iz katere je vsako leto dajal preizkušena drevesca bližnjim in daljnim okoličanom. Nadalje so njegov šolski vrt krasile najlepše cvetlice, ki mu jih je pomagala gojiti soproga, sestra pokojnega blejskega župana Peternela. Njegovi učenci, sedanji brezniški gospodarji, se bodo gotovo še dolgo hvaležno spominjali nekdanjega svojega vzgojitelja. Pokojnik pa ni bil samo izvrsten učitelj, vrtnar in sadjar, marveč tudi v šoli odličen pedagog. Učiteljstvo, kateremu je bil dober tovariš in zlasti mlajšemu iskren

svetovalec, ga bo ohranilo v častnem spominu. Ob mrtvaškem odru moža, ki je z delom za narod izpolnil svojo življenjsko dobo, delijo premnogi spoštovalci žalost z neutolažljivo vdovo. K večnemu počitku bodo Josipa Ažmana položili v soboto ob 16. na Lescah. Naj mu bo lahka srčno ljubljena domača gruda!

Vir: Jutro, 24. 7. 1935

****

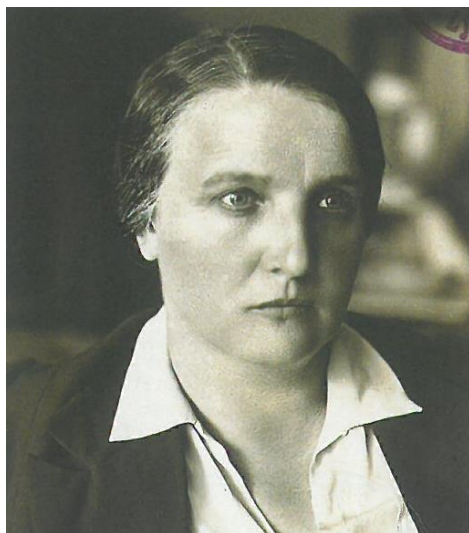
6. Breznica, vas, 553, 1644, 1836, 3 šs; st 1 o; šv; 6 odd.;
pbr, žp Žirovnica (1½—6×), o in sod. Radovljica, žst Begunje in Javornik.

1. Schiffrer Ana, šu, 1888, 09, 11; 09: 24—4; VI. od 20. XI. 29.
2. Jeglič Leopoldina, 1897, 16, 18; 16: 17—3; VI. od 17. IV. 34.
3. Mokorel Viktor, 1908, 28, 31; 29: 4—6—14; IX. od 26. VII. 32.
4. Rabič Marija, 1908, 28, 32; 29: 3; IX. od 3. XII. 32.
5. Rejc Gabrijela, 1903, 23, 26; 24: 9; VIII. od 12. IV. 32.
6. Šivic Melita, 1904, 12, 14; 12: 21—4; VI. od 26. X. 33.

Verouk učita: Koprivec Peter, župnik, in Hubert Leiler, kaplan.
Šol. in učit. knjiž.; SKJ, Gas., PJS, Vinc. konf.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji, december 1934

Vir: sistory.si

Učiteljica in upraviteljica Ana Šifrer

Vir: osebna zbirka družine Šifrer

Osebne zadeve. Premeščeni so: ... Rejc - Mozetič Gabrijela iz Breznice na Jesenice.

Vir: Učiteljski tovariš, 3. 9. 1936

Osebne zadeve. Premeščeni so: Makorel Viktor iz Breznice v Domanjševce, Makorel Marija iz Breznice v Domanjševce.

Vir: Učiteljski tovariš, 8. 7. 1937

Rangna lista po stanju z dne 1. septembra 1937: ... Šivic Melita, Breznica (26. 10. 1936), Jeglič Leopoldina (17. 4. 1934), Schiffrer Ana, Breznica (1. 4. 1931).

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 11. 1937

Osebnе zadeve. Na lastno prošnjo so prestavljeni: ... Primožič Ivan iz Ljubna (Radovljica) v Breznico (Radovljica); Primožič Vera iz Vokla (Kranj) v Breznico (Radovljica).

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1938

Osebnе zadeve. Na lastno prošnjo so prestavljeni: ... Klement Avguštin iz Breznice na Dobrovo (Ljubljana - okolica).

Vir: Učiteljski tovariš, 15. 7. 1938

Osebnе zadeve. Premeščeni so z odlokom naslednji učitelji in učiteljice v Sloveniji: ... Štrus Ljudmila iz Št. Vida v Breznico.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 8. 1938

Osebnе zadeve. Prevedeni so v IX. skupino: ... Škrabl Alojzij, Breznica.

Vir: Učiteljski tovariš, 22. 6. 1939

Breznica	Breznica	Breznica	4	2	—	—	—	—	6	141	151	292	1	5	—	6	3	1	—	1	—	1	—	1
----------	----------	----------	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Šola Breznica; šolska občina Breznica, upravna občina Breznica. Osnovna šola: 4 oddelki, 2 kombinirana, skupaj 6. Učencev: moških 141, ženskih 151, skupaj 292. Učiteljev: moških 1, ženskih 5, skupaj 6. Šola ima: 3 učilnice, 1 kabinet, upravnikovo stanovanje, šolski vrt, lastno poslopje.

Vir: Statistični pregled šolstva in prosvete v Dravski banovini, 1939/1940.

Osebnе zadeve. Napredovanja v VIII. položajno skupino: ... Štrus Justina, učiteljica v Breznici.

Vir: Učiteljski tovariš, 11. 7. 1940

Osebnе zadeve. Napredovanja učiteljstva v VI. skupino: ... Primožič Vera, Breznica.

Vir: Učiteljski tovariš, 14. 8. 1940

Okrajne mladinske smuške tekme. Na Breznici, v neposredni bližini Prešernovega doma, se bo zbrala šolska mladina radovljiškega okraja na do zdaj edinstveni prireditvi. Tam se bodo vršile prve okrajne šolske smuške tekme. To je bil tudi vzrok, da je bila izbrana okolica naše Vrbe, kjer se bodo vpisali v spominsko knjigo vsi udeleženci: gledalci in tekmovalci.

Tekmovalo se bo za prvenstvo okraja v 4 skupinah in sicer:

dečki: 7 in 8 letni v teku na 1 km,

deklince: 7, 8, 9 letne v teku na 0,5 km,

dečki: 9 in 10 letni v teku na 2 km,
deklince: 10, 11. 12 letne v teku na 1 km,
dečki: 11 in 12 letni v teku na 3 km,
deklince: 13, 14, 15 letne v teku na 1,5 km,
dečki: 13, 14, 15 letni v teku na 4 km.

Prvak vsake skupine in naslednji štirje po času bodo obdarovani.

I. v štafetnem teku na km.

Vsaka šola postavi po eno štafeto, v kateri sodelujejo štirje dečki. Vsak teče 1 km dolgo progo. Obdarovanih bo 5 štafet.

Prvi v vsaki skupini in prva štafeta prejmejo častni naslov prvakov šolske mladine radovljiškega okraja za leto 1941.

Požrtvovalnost in prizadevanje učiteljstva za čim večji in širši razvoj smučarstva so z obilnimi darovi krepko podprle: Jugoslovanska knjigarna, Učiteljska tiskarna, Banovinska zaloga šolskih knjig in učil, Kleinmayer in Bamberg, tvrdka I. C. Mayer, A. E. Skaberne v Ljubljani in Trgovski dom Stermecki v Celju. Za veliko razumevanje jim bodi izrečeno priznanje in zahvala.

Vir: Učiteljski tovariš, 30. 1. 1941

Medšolske smučarske tekme na Breznici. V soboto dne 8. februarja 1941 so se vršile na Breznici smuške tekme ljudskih šol iz radovljiškega okraja. Prireditev, ki se je izvršila na pobudo in pod vodstvom okrajnega šolskega nadzornika g. Borisa Grada, je bila tako velikih mer, da zasluži, da se zabeleži tudi v našem časopisju, saj je pri teh tekmah tekmovalo skoro 600 tekmovalcev v celem se je pa tekem udeležilo 1500 šolarjev. Ne gre tu za kake številčne rezultate, ampak je važno kot telesno vzgojna narodna prireditev naših najmlajših. V pripravljalnem odoru so z g. nadzornikom Gradom še sodelovali gg. upravitelji Rus Franjo, Serajnik, Primožič in Pavlin. Malico so otrokom oskrbele učiteljice brezniške šole pod vodstvom ge. Primožičeve. Tekem so se udeležili sreski načelnik g. dr. Vrečar, poveljnik štaba za utrjevanje g. Kapetanović, sreski san. referent dr. Slivnik in dr. J. Šarec (oba zdravnikla sla tekmovalce zdravstveno pregledala), dalje domači župnik in domači župan g. Finžgar.

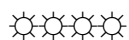
Vir: Gorenjec, 15. 2. 1941

Osnovna šola na Breznici, po 1945
Vir: V zavetju Stola

Šola v Breznici, 1949
Vir: Mohorjev koledar 1949

Osnovna šola Zabreznica

V vaseh pod Stolom je svoboda zasijala 10. maja, 28. maja pa so se odprla šolska vrata. Mladi so spet sedli v šolske klopi, iz učilnic se je zaslišala materna beseda in zadonela slovenska pesem. Okrajni odbor OF v Radovljici je za upraviteljico imenoval

domačinko Ano Šifrer, ki se je medtem že vrnila iz internacije, Julko Dolžan in Ljudmilo Burjo z Bleda pa za pomožni učiteljici.

Pouk je potekal v prosvetni dvorani na Breznici in v prostoru za garderobo, saj so od šolskega poslopja po požaru ostali le zidovi. V treh izmenah dopoldne in popoldne ga je obiskovalo 310 otrok.

V počitniškem času so vaščani začeli prostovoljno obnavljati šolsko poslopje. Kljub delu na polju so kmetje neutrudno vozili gradbeni material, mladina je pod vodstvom učiteljic nosila opeko, sejala pesek in odnašala neuporaben material. Želja vseh je bila, da se čim prej začne redni pouk. 15. septembra je bila šolska stavba pokrita, nadaljevali pa so z deli v notranjosti.

2. oktobra 1945 je bil na mesto šolskega upravitelja imenovan Ivan Dodič. čakalo ga je trdo delo: obnova šole, delo z učenci, ki jih je kruto zaznamovala vojna, šolski programi, delo s pedagoškimi delavci, pa tudi vasi so potrebovale ustvarjalnega in izobraženega človeka.

V prvih povojnih mesecih sta poučevali tudi Marija Šolar in Bogomira Škedl, 12. oktobra pa se je iz izgnanstva v Srbiji na staro službeno mesto vrnila Leopoldina Jeglič.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Šolski upravitelj / k. ravnatelj Ivan Dodič
Vir: arhiv Alenka Zorman (Dodičeva hčerka)

Učiteljica Julka Dolžan
Vir: arhiv Valentin Sodja

Osnovna šola Žirovnica

Drobne iz Žirovnice. Ker poštne pošiljke, naslovljene na Breznico, večkrat potujejo po raznih krajih podobnega imena, je občinski odbor preimenoval osn. šolo in nižjo gimnazijo Breznica v Žirovnica, kakor nosi naslov tudi občinski odbor, postaja in pošta.

Vir: Glas gorenjske, 8. 5. 1954

Žirovniška šola slavila tri obletnice. Žirovnica, 8. julija. V Žirovnici je poteklo 155 let, odkar je bil prvi pouk v Rodinah (zasebna farna šola), jeseni je bila sedanja šolska stavba stara 60 let in 6 let imajo že nižjo gimnazijo, zato sta se učiteljska zbora osnovne šole in nižje gimnazije odločila, da skupaj z učenci in dijaki proslavijo te obletnice.

V ta namen so odprli lepo šolsko razstavo, kjer so pokazali uspehe celoletnega dela. Mnogo je bil o razstavljenih ročnih del, ki so jih naredila dekleta pod vodstvom učiteljice Ive Jalen, čeprav so s poukom ročnih del pričeli šele v II. semestru. Lepe so bile tudi risbe in lesorezi. Med zvezki s šolskimi nalogami in risbami so bila tudi mnoga učila, prirodopisne zbirke otrok in drugo.

Vsem staršem je bilo zelo ustrezno, da smo po večletnem presledku pričeli s poukom dekliških ročnih del.

Lepo je uspela ob koncu leta tudi zaključna akademija, kjer so pokazali učenci in dijaki nekaj sličic iz razrednega dela.

Vmes pa je bilo slišati petje učencev in gimnazijskega pevskega zbora. Slovesnost so zaključili s telovadnim nastopom in razdelitvijo nagrad najboljšim učencem, ki so dobili v dar knjige, gimnazijci pa tudi hranilne knjižice po 500 din, dar Elektro - Žirovnice.

Najboljši učenci z obeh šol so bili tudi pogoščeni, kar je oskrbel Šolski odbor.

Ob tej priložnosti bi bili vsi Žirovčani veseli, ako bi mogli nadaljevati z začeto stavbo nove šolske zgradbe. / J. D.

Vir: Glas Gorenjske, 9. 7. 1956

V Zabreznici pa šolsko poslopje gradimo in bo odprto v začetku šolskega leta 1958-59.

Vir: Glas Gorenjske, 2. 8. 1957

Tudi v ostalih krajih občine precej gradijo. V Žirovnici nadaljujejo gradnjo nove šole, ki bo do prihodnjega poletja že gotova. Nadaljujejo tudi gradnjo vodovoda, tako, da bodo tudi ostale vasi preskrbljene s pitno vodo.

Vir: Glas Gorenjske, 10. 8. 1957

Šolska reforma na Jesenicah iz teorije v prakso. Šolsko reformo, ki je bila na vitez tudi v občini Jesenice le v teoriji, so začeli uresničevati. Z odlokom, ki je bil sprejet na seji občinskega ljudskega odbora pred dnevi, so uzakonili več reorganizacij v tem smislu. Ustanovljene so osemletne šole v Kranjski gori, v Koroški Beli, na Jesenicah in Žirovnici. V teh krajih so bile doslej nižje gimnazije oziroma osnovne šole. ... / K. M.

Vir: Glas Gorenjske, 13. 9. 1957

Obsežna dejavnost gradbenega podjetja na Bledu. ... Med važnejša dela, ki jih letos podjetje opravlja, sodi še gradnja osemletke v Žirovnici.

Vir: Glas Gorenjske, 20. 9. 1957

Šola raste

Vir: Osnovna šola Žirovnica

Nove učilnice, nove učilnice ... Ta problem, ki je splošno slovenski in jugoslovanski, je na Jesenicah še posebno hud. V letošnjem letu bo dograjena osemletka v Žirovnici, za katero je v preteklem letu občina dala 16 milijonov.

Vir: Glas Gorenjske, 14. 2. 1958

»Šoli na Jesenicah in v Žirovnici morata biti čimprej dograjeni«. ... Predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Francem Treven: »Na prvem mestu je šola na Jesenicah in še dograditev šole v Žirovnici. Ne sme se več zgoditi, da otroci ne bi mogli začeti pravočasno hoditi v šolo. Prav zato bo treba poskrbeti tudi za stanovanja za prosvetne delavce. ...«

Vir: Glas Gorenjske, 7. 4. 1958

Jesenice – eno samo gradbišče. ... Še besedo o bližnji sosesčini. Te dni so dogradili vodovod v Žirovnici za vse vasi do Smokuča. Tam pa imajo svoj vodovod. Občina je prispevala za gradnjo vodovoda 37 milijonov dinarjev. Ta mesec bo dograjena tudi nova šola v Žirovnici. V novem šolskem letu bodo učenci že hodili v novo šolsko poslopje.

Vir: Glas Gorenjske, 13. 6. 1958

Nova šola, kjer bodo odslej imeli pouk otroci iz Žirovnice

... Dne 3. avgusta imamo v programu otvoritev nove osemletke in vodovoda v Žirovnici. Žirovniški vodovod ima dolgo zgodovino. O gradnji so prvič govorili že pred 86. leti, toda vse to dolgo obdobje je ostalo samo pri obljubah. Vodovod so začeli kopati 1953. leta. Prebivalci so pomagali s prostovoljnim delom in materialom. Stroški so znašali približno 70.

Žirovničani so dobili tudi novo sodobno šolsko poslopje s šestimi učilnicami v vrednosti 75 milijonov dinarjev. ...

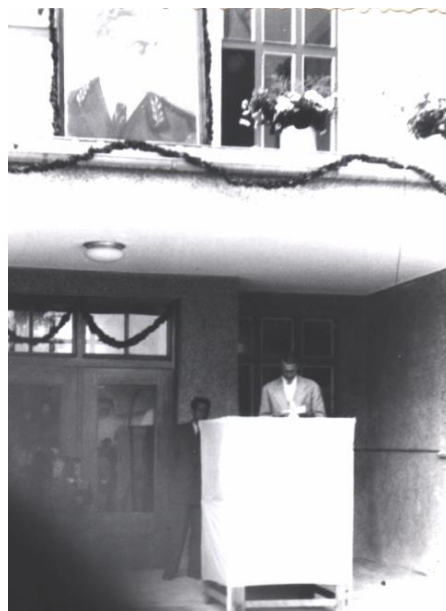
Vir: Glas Gorenjske, 1. 8. 1958

Otvoritev šole v Zabreznici, 1958

Vir: Osnovna šola Žirovnica

Op.: Predsednik ObLLO Jesenice tov. France Treven pri govoru ob otvoritvi.

Otvoritev nove šole v Zabreznici – OŠ Žirovnica, 1958

Vir: Osnovna šola Žirovnica

Op.: Okrašeno novo šolsko poslopje (levo)
Upravitelj Ferdo Bem se zahvaljuje za novo šolo.

Otvoritev nove šole v Zabreznici – OŠ Žirovnica, 1958

Vir: Osnovna šola Žirovnica / Zgodovinski arhiv Ljubljana

Op.: Šolski upravitelj Ferdo Bem prejema ključ šole (levo)

Op.: Pionirja (Lakota in Noč Marija) sta izročila šopek predsedniku ObLO. (desno)

Stanovanjski problem za učitelje in profesorje v Zabreznici bo v bližnji prihodnosti odpadel. Na sliki v ospredju vidite gradnjo večjega stanovanjskega bloka (6 družinskih m

samskih stanovanj), ki bo predvidoma vseljiv prihodnje leto.

Vir: Glas Gorenjske, 28. 9. 1960

Srečanje pedagoških delavcev pod Golico leta 1961.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Od leve proti desni stojijo Minka Sitar, Lia Kadunc, Poldka Jeglič, Olga Škoda, Manja Furlan, Mimi Petrič, Kati Bem, Iva Jalen, Justi Kadunc, Štefan Mlačnik, Angela Jemec in Olga Sodja.

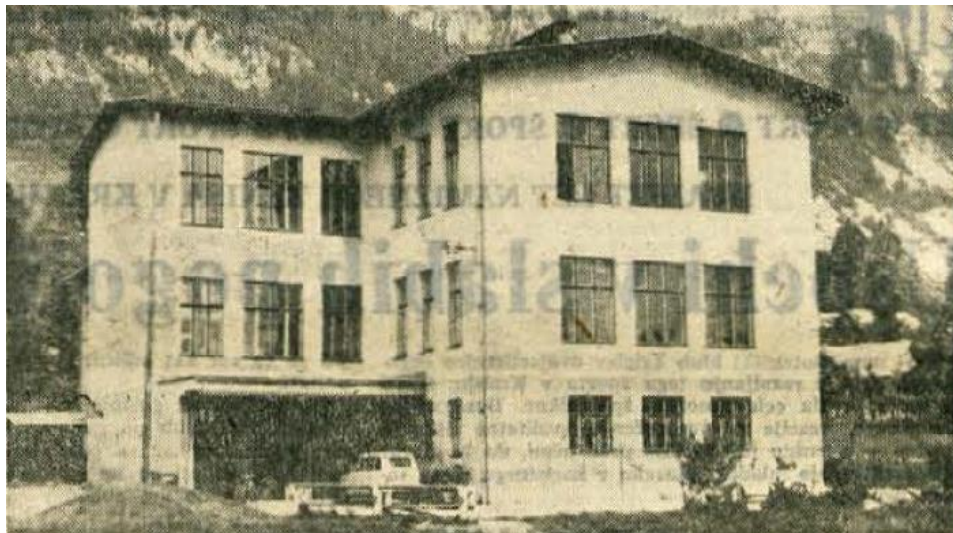

Franc Langus, šolski upravitelj od septembra 1962 do novembra 1966.

Vir: Osebna zbirka Franca Langusa.

Osemletka v Žirovnici. Vprašanje? »Kdaj se bo nadaljevala gradnja ostalih dveh traktov osemletke v Žirovnici, saj šola nima potrebnih prostorov in telovadnice?«
Načelnik oddelka za družbene-službe SO Jesenice Pavle Dolar nam je dal naslednji odgovor: Dograditev predvidenega trakta in telovadnice pri osnovni šoli v Žirovnici je

vsekakor potrebna, po perspektivnem programu investiranja v šolske objekte v občini Jesenice pa tudi predvidena.

Osnovna šola v Žirovnici je brez potrebnih prostorov in telovadnice

Kljub temu pa omenjene gradnje ni mogoče reševati ločeno in neodvisno od drugih enakih ali celo bolj kritičnih problemov, ki zadevajo gradnjo šolskih prostorov v občini. Pri tem velja omeniti, da je bil že pred nekaj leti sprejet dolgoročni program investiranja v šolske objekte. V tem programu, ki je bil že večkrat dopolnjen je predvidena tudi dozidava enega trakta z ustreznimi kabineti in drugimi potrebnimi prostori, kakor tudi nova telovadnica v Žirovnici. Pri tem je treba poudariti dejstvo, da ima šola v sedanjih pogojih v glavnem znosne prostorninske razmere za svoje delo, saj so vsi prostori novi, svetli, sanitarno urejeni, pa tudi od površine učnega prostora odpade 1 kvadratni meter na posameznega učenca. Največja pomanjkljivost šole v Žirovnici pa je seveda v tem, da nima prepotrebne telovadnice.

Program investicijskih vlaganj v šolske objekte je vsekakor premišljeno sestavljen in je upošteval vse objektivne okoliščine, v katerih se posamezne šole v občini nahajajo. Pri tem so bile upoštevane predvsem potrebe glede zgraditve in ureditve osnovnega učnega prostora v občini, da bise na ta način zagotovilo vsaj minimalne pogoje za dobro delo šolskih ustanov.

Dograditev predvidenega trakta in telovadnice pri osnovni šoli v Žirovnici je torej v programu, ob sedanjem neugodnem položaju, v katerem je občinski proračun, pa ni mogoče predvidevati hitrih investicijskih vlaganj, ker bodo sredstva občinskega sklada za šolstvo zadoščal a komaj za financiranje redne dejavnosti šol. Za učinkovito in hitro investiranje v šolske objekte bodo vsekakor potrebni še drugi viri financiranja. /Priedila: Sonja Šolar

Vir: Glas, 11. 9. 1964

Šolstvo – bolečina našega časa. ... Take probleme bi lahko naštevati še in še. Nova osnovna šola v Žirovnici, katere prva etapa je bila zgrajena pred osmimi leti, še danes nima telovadnice.

Vir: Glas, 5. 6. 1966

Ravnatelj Marjan Jemec (1967-1993). Delo ravnatelja Osnovne šole Žirovnica je v šolskem letu 1966/67 prevzel Marjan Jemec. Skupaj s pedagoškimi delavci je oblikoval vzgojno-izobraževalne programe in mladim Žirovničanom odpiral pogled v svet znanj a, umetnosti in življenjskih vrednot vse do upokojitve 1. novembra 1993, njegovo zavzeto delo izven šole pa je bogatilo kulturni utrip v takratni Krajevni skupnosti Žirovnica.

Vir: Osnovna šola Žirovnica skozi čas (Danica Bernik)

Ravnatelj osnovne šole Žirovnica Marjan Jemec

Vir: osebna zbirka Marjan Jemec

Naložbe v šole in vrtce. ... V jeseniški občini ima največ možnosti za organizacijo celodnevne pouka osnovna šola v Žirovnici, ki pa bi potrebovala za priprave za nemoten pouk v celodnevni šoli še dodatnih 700.000 dinarjev.

Vir: Glas, 23. 5. 1975

Celodnevna osnovna šola v Žirovnici. V letošnjem šolskem letu so v Žirovnici prešli na uvedbo celodnevne osnovne šole in so tako edina osnovna šola v jeseniški občini, ki si že prizadeva, da bi vsem otrokom nudili enake možnosti vzgoje in izobraževanja.

Po nekaj mesecih je koordinacijski odbor, ki spremlja in usmerja delo ter si prizadeva, da bi čimprej odpravili vse ovire, ki zavirajo nehoteno delo, pripravil poročilo. Ob zbranih podatkih je razvidno, da se tako učenci kot tudi vzgojitelji dobro počutijo in da so z uvedbo nove šole zadovoljni tudi starši.

V žirovniški osnovni šoli je vključenih v 15 oddelkih 395 otrok in predstavlja šola drugo največjo celodnevno osnovno šolo v Sloveniji. Sama šola pa vključuje otrok iz jeseniške občine.

Koordinacijski odbor za usmerjanja projekta celodnevne osnovne šole je v svojem poročilu nanizal še nekaj problemov, ki jih bo treba urediti. Med drugim bodo morali

povečati jedilnico in urediti okolico doma ter opraviti še nekaj drugih del, da bodo možnosti zares take, kakor so si jih zamišljali. Pri tem jim med drugimi pomagajo tudi organizacije

zdrženega dela iz jeseniške občine, ki so za novo šolo namenile denar. Iskra z Blejske Dobrave pa je učencem poklonila diaproskop. Organizacije so skupaj prispevale 38.600 dinarjev.

Kot je lahko ugotoviti iz ankete, ki so jo anonimno izpolnili starši otrok, je večina z uvedbo celodnevne osnovne šole zelo zadovoljna. Med drugim tudi menijo, da so obroki hrane, ki jih dobivajo otroci, dobri in zadovoljivo obilni. Starši za prehrano otrok plačujejo diferencirano. Hrano dobiva 5 učencev brezplačno, 28 jih plačuje po 50 dinarjev, 32 učencev po 90 dinarjev, 46 po 130 dinarjev, 34 po 170 dinarjev, 57 učencev po 210 dinarjev in polno ceno plačuje 154 učencev. Za nižje razrede velja prehrana 230 dinarjev,

za višje pa 250 dinarjev.

Vir: Glas, 18. 11. 1975

Novi učni prostori za Glasbeno šolo. Jesenice — Domala vse osnovne šole v jeseniški občini so brez strežnih kadrov za glasbeni pouk, zato na osnovnih šolah ne delujejo pionirski in mladinski pevski zbori. Le osnovna šola v Žirovnici ima svoj pionirski in mladinski pevski zbor.

Vir: Glas, 13. 7. 1976

Kulturna steza. Na celodnevni osnovni šoli v Žirovnici že drugo leto zelo uspešno deluje kulturno društvo Prešernov rod. V kratkem času delovanja je veliko prispevalo k pestremu, zanimivemu in razgibanemu življenju na šoli in v naši krajevni skupnosti. Društvo združuje vse kulturno-interesne dejavnosti, ki delujejo na šoli. Naj naštejem samo

nekatero: novinarski krožek, šolski radio Stol, trije pevski zbori, dve skupini Orffovega instrumentarija, blokflavte, dramski krožek, pomerjamo se v izdelovanju tapiserij in še bi lahko naštevali; skupaj jih je kar šestindvajset.

Z mnogimi nastopi in prireditvami je šolsko kulturno društvo Prešernov rod pritegnilo pozornost nase. Lani smo sodelovali v mladinski oddaji Veseli tobogan, organizirali I. republiško srečanje Orffovih skupin, v gosteh smo imeli sopranistko Ileano Bratuž-Kacjanovo, Andreja Jarca, Nedo Perko, Janeza Bitenca, APZ Tone Tomšič, UPZ Emil Adamič in druge. K sodelovanju smo povabili člane Grupe 69 in navdušeno so se nam odzvali. Mladim ljubiteljem likovne umetnosti so poklonili že več svojih del.

Tudi letos čakajo člane društva zahtevne in zanimive akcije. Najzahtevnejša pa bo prav gotovo Kulturna steza.

V vaseh pod Stolom, najvišjim vrhom Karavank, so se rodili veliki možje naše besedne umetnosti, kot so: France Prešeren, Fran Saleški-Finžgar, Janez Jalen, Matija Čop in drugi. Od tod je doma znani čebelar Anton Janša in njegova brata slikarja. Nikakor ne smemo pozabiti na kulturno zgodovinske spomenike, na cerkev sv. Marka, ostanke rimskega grobišča na Rodinah itd. Poleg tega so lepote teh krajev privabile številne slikarje. Vse to je pripravilo člane društva k razmišljanju o simbolični povezavi teh obeležij v Kulturno stezo. Začela se bo pri Prešernovi rojstni hiši v Vrbi, od tod pa bo tekla mimo vaške lipe in Markove cerkve preko polja proti Rodinam. Tam se bomo

najprej ustavili ob ostankih izkopanin, nato pa v rojstni hiši pisatelja Janeza Jalna, ki ga vsi poznamo po Vozarjih, Bobrih in Ovčarju Marku. Naslednja pomembnejša postaja bo Finžgarjeva domačija v Doslovčah, ki je dobro ohranjena in izredno lepo urejena. Na Breznici si bomo lahko ogledali Janšev spomenik in čebelnjak, Plečnikov spomenik in morda galerijo akad. slikarjev Janeza Bernika in Adriane Maraževe, s katerima društvo tesno sodeluje. Osrednji objekt na stezi naj bi bila osnovna šola v Zabreznici. Že sedaj si lahko ogledamo

stalno razstavo Grupe 69. Razstavo bodo skušali še razširiti, zato bodo že letos uvedli akcijo Prijatelj šole, s katero bodo poskušali pritegniti in počastiti čimveč domačih umetnikov. Učenci že urejajo zanimiv botanični vrt, katerega bodo krasili kipi naših velikih rojakov. Prav gotovo bo zanimiv tudi Čopov kotiček, saj so njegove fotografije prava mojstrovina. Iz šole se bomo napotili na Selo mimo rojstne hiše pisatelja Jožeta Vidica in prišli do galerije Zorana Kržišnika, ki je velik prijatelj mladih kulturnikov. V Žirovnici nas bo steza pripeljala do rojstne hiše Matije Čopa. Tu naj bi sčasoma nastal Čopov pionirski center. Mimo hiše, v kateri se je rodila Prešernova mati, bomo nato odšli še proti spomeniku padlim talcem v Mostah, kjer bomo tudi zaključili naš kulturni pohod.

Ta obsežni načrt nameravajo člani SKD Prešernov rod ob podpori odraslih uresničiti v desetih letih. Prav gotovo bodo za Kulturno stezo še kako razveselili svoje vrstnike, ki vsako leto obiskujejo te lepe kraje, pa tudi vse tiste, ki jim je kulturna dediščina teh krajev kaj mar. / Mateja Ovsenek, osn. šola Žirovnica — novinarski krožek

Vir: Glas, 9. 12. 1977

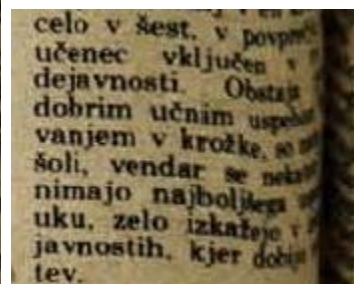
Delavni aktiv Kokrškega odreda. ... Aktiv v Žirovnici je zelo delaven. Redno se sestaja vsak prvi petek v mesecu. Na sestanku, ki je bil prvega decembra, so se člani tega aktiva dogovorili, da se bodo udeležili svečanosti ob odkritju spominske plošče Janezu Mlakarju v Šenčurju in spominske slovesnosti v počastite v padlem u bataljon u Prešernove brigade na Pokljuki. Sklenili so tudi predlagati, naj bi se osnovna šola v Žirovnici poimenovala po Gorenjskem odredu.

Vir: Glas, 15. 12. 1978

Vsak učenec v treh krožkih. Žirovniška šola je zgleden primer celodnevne osnovne šole. Ravno prav velika je in dobro vpeta v svoje okolje, učenci radi hodijo v šolo in se vključujejo v številne interesne dejavnosti – in kar je najpomembnejše, uči jih učiteljski kolektiv, ki dobro in zavzeto dela. Je že tako, da je odvisno od ljudi. Naj je šolsko poslopje še tako lepo, a če šola nima učiteljev, ki so pripravljene premakniti stvari naprej, se ne bo nič premaknilo.

V jeseniški občini je v osnovno šolo zajetih 62 odstotkov učencev, pri čimer so na drugem mestu med slovenskimi občinami. Celodnevni pouk imajo tudi na osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici, in pravijo, da je zgleden primer dnevne šole.

Zgledna celodnevna šola. Ravno prav velika je v ... oddelkih ima 384 učencev, ki so bolj na tesnem kot sardine. A prostorske stiske vendar ni. Ob šoli je veliko prostora za igrišča in parke. Šola se vklaplja v kraj in stoji tako rekoč sredi naselij, iz katerih otroci hodijo v šolo. Dlje kot tri kilometre nima nihče. Otroci radi sodelujejo tako rekoč nikogar ni, ki ni vključen vsaj v en krožek, nekateri celo v šest, v povprečju pa je učenec vključen v tri dejavnosti. Obstaja veliko učencev z dobrim učnim uspehom, ki s sodelovanjem v krožke ... šoli, vendar se nekateri, ki nimajo najboljšega uspeha pri pouku, zelo izkažejo v drugih dejavnostih, kjer dobijo potrditev. / (nečitljivo).

Žirovniška šola je ..., če temu lahko tako ... .. vrata so odprta, ne ... in delavnic, pa ni nikoli ... Svoboda torej, ki zahteva odgovornost od otrok. Imajo šolski radio, hranilnico, trgovino Kekec, v kateri imajo zvezke, svinčnike. ... svoje proizvodno delo, ki daje vsem vzgojni pomen ... Rubikove kocke ... sami plačajo šolo v naravi, smučanje pozimi in letovanje poleti. / (nečitljivo).

Na šoli izrečejo veliko več pohval in priznanj kot kazni. Letos še niso imeli nobenega ukora, lani štiri, pa še to je bila prav a izjema, saj so imeli težave s skupinic o osmošolcev.

Letos tako imenovanih šolskih problemov ni.

Celodnevna šola je vendarle bolj primerna za slabše učence. Če celodnevno šolo ocenjuješ o le v pogledu pouka in torej ne upoštevamo interesnih dejavnosti, ki jih nudi otrokom, vendarle lahko rečemo, da je bolj primerna za slabše učence. Tudi izkušnje na

Žirovniški šoli pravijo tako. V urah samostojnega učenja otroci morajo sedeti pri knjigah in napisati domače naloge. Doma so se temu lažje izognili ali domače naloge prepisovali. Nekaterim pa je dve uri samostojnega učenja premalo, čeprav je anketa pred leti pokazala, da se tudi doma niso učili več kot dve uri. Upoštevati je seveda treba moteče vplive učenja v skupini, saj so nekateri samostojnejši, v skupini težje učijo in jim je ljubši domači mir. Skratka, rečemo lahko, da je celodnevna šola primernejša za tiste učence, ki jih je treba siliti k učenju.

Na žirovniški šoli tako tudi tistim »dajo prav«, ki še uče še doma, saj lahko odnesejo zvezke in knjige in odnašajo jih posebej takrat, ko vedo, da bodo vprašani ali pa bodo pisali šolsko nalogo.

Učitelji so obremenjeni. Žirovniška šola ima z ravnateljem vred 26 učiteljev. 1,5 na oddelek torej. Za celodnevno šolo je to premalo, saj so v republiški izobraževalni skupnosti izračunali, da naj pride vsaj 1,9 učiteljev na oddelek. Nekateri ljubljanske celodnevne šole so dosegle že 2,1 učiteljev na oddelek. V žirovski šoli si pomagajo z zunanjimi sodelavci.

Vendar so učitelji dokaj obremenjeni, veliko bolj, kot so bili poprej v poldnevni šoli. Vsak izmed njih vodi po več krožkov. Vendar se zaradi obilice dela ne pritožujejo, pripombe imajo na to, da kvaliteta učiteljevega dela ni ocenjena. Tudi za šole takšnih meril ni. Vse dobe denar glede na število oddelkov. Naj učitelji v šoli dobro ali slabo delajo, denarja je prav toliko. Če imajo več krožkov, ki dobro delajo, potrebujejo tudi več denarja. Tu se torej stvar zaplete v pravo nasprotje.

Na žirovniški šoli imajo vrsto krožkov, ki učencem dajejo tehnično znanje. Toda zgolj s kredo in tablo jim ga ne more dajati. Potrebuje priprave in material, za to pa je potreben denar. Posluha združenega dela za tehnično vzgojo v osnovnih šolah skorajda ni, čeprav danes pomen tehničnih poklicev tako poudarjajo. Tako prihaja do tega, da si otroci na primer orodjarstvo predstavljajo kot zgolj umazano delo, saj ne vedo, da je to lahko prav lep poklic.

Pomen interesnih dejavnosti na šolah, kakor pravijo krožkom, pa je predvsem vzgojen. Če že pri rednem pouku danes premalo poudarjamo vzgojo in ga zožujemo le na učenje in znanje, so prav interesne dejavnosti pot za vzgojo otrok v smereh, ki smo si jih načrtali. In kvalitetno delo v njih bi moralo biti tudi prav ovrednoteno.

Letos vključili še glasbeno šolo. Pisan je niz interesnih dejavnosti, ki jih goje na žirovniški osnovni šoli. Navzven vse bolj odmevno je delo šolskega kulturnega društva »Prešernov

rod«. Navzven, ker je že večkrat pripravilo celovite prireditve ob posameznih priložnostih tudi izven šole Šolsko kulturno društvo je vključeno v jeseniško zvezo kulturnih organizacij, ki pa je vendarle bolj namenjena krajevnim društvom. Pogrešajo tesnejšo povezavo šolskih kulturnih društev, tudi izven občine, saj bi s prireditvami, ki jih pripravijo, lahko nastopili tudi na drugih šolah, druge pa bi prišle k njim. Tako ne bi pripravljali proslav le sami zase.

Dognano je, da je glasba področje, ki ima velik pomen pri vzgoji otrok. Vadba na inštrumentih otroku privzgoji delovne navade in vztrajnost. Voljo torej, ki je v življenju tako pomembna. Na žirovniški šoli so se povezali z jeseniško glasbeno šolo in letos pouk v glasbeni šoli že teče kar na osnovni šoli v Žirovnici. Zanimanje učencev je zelo veliko, vključilo se jih je kar 76. 20 odstotkov vseh. V šoli so učencem pomagali tudi pri nakupu instrumentov, tako da so jih starši plačali v obrokih. Vadijo pa lahko tudi na šolskih klavirjih. / M. Volčjak

Vir: Glas, 12. 3. 1982

Borci Gorenjskega odreda v nedeljo v Žirovnici. ... Svoj prapor pa bo dobila tudi osnovna šola v Žirovnici, ki nosi ime tega slovenskega odreda.

Vir: Glas, 14. 6. 1983

V krajevni skupnosti Žirovnica so praznovali. ... Osnovna šola v Žirovnici je pred leti začela z akcijo zbiranja denarja za obnovo rojstne hiše Matije Čopa. Denar za obnovo so prispevali slovenski šolarji. Ko so pripravljali projekte za ureditev, so se domenili, da stari del hiše ostane in se ga obnovi. V Čopovi hiši naj bi bila knjižnica, spominska soba Matije Čopa in čitalnica, kjer naj bi prirejali manjše kulturne prireditve.

Vir: Gorenjski glas, 24. 7. 1990

Čopov dom povsem nared. Ker je imela pri vsem tem pomembno vlogo tudi osnovna šola v Zabreznici, zdaj se imenuje Osnovna šola Žirovnica, smo se pred dnevi pogovarjali z ravnateljem Valentinom Sodjo. Šola, ki je vsekakor največ naredila, da je ideja o odkupu in obnovi Čopove hiše bila uresničena, ima seveda zdaj, ko je hiša že dve leti obnovljena, zdaj pa dobiva novo privlačnost - stalno zbirko, nove obveznosti in načrte.

Ravnatelj OŠ Žirovnica, Valentin Sodja

Potem ko je bila hiša povsem nared in odprta za javnost, je Osnovna šola Žirovnica, ki poleg Muzeja Jesenice skrbi za Čopovo hišo, pripravila program dejavnosti v spominski hiši.

"Seveda se s tem nismo mogli ukvarjati profesionalno, delo smo zaupali zunanjim sodelavcem. V zadnjem času se s tem še posebej ukvarjata Polona Kranjec Kus, knjižničarka na naši šoli in Niko Kranjc Kus. Kaj kmalu so se začele v Čopovi hiši lutkovne

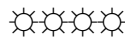
matineje, razna predavanja, tudi za upokoјence, pa tudi med počitnicami je bilo marsikaj organizirano za otroke. Da ne govorim o literarnih večerih, razstavah, gledaliških večerih, koncertih in drugem. V zadnjih dveh sezonah je – brez počitniških prireditev - v Čopovi hiši bilo okoli trideset prireditev. Skratka hiša vse bolj postaja krajevni kulturni center odprt za vse«, je povedal ravnatelj Sodja.

Vir: Gorenjski glas, 21. 1. 1998

Op.: Del daljšega članka.

Osnovna šola Žirovnica, ok. 2010
Vir: kraji.eu

Polni naslovi virov:

V zavetju Stola – Zbornik občine Žirovnica (urednica: Polona Kus, Zal.: Občina Žirovnica, 2008); Osnovna šola Žirovnica skozi čas (avtorica: Danica Bernik)

Stara Radovljica (založnica: Nadja Jere, 2012); Preris podobice z motivom Rodin (avtor: Jure Sinobad)

Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja (avtorja Jože Cimperle in Andrej Vovko, Slovenski šolski muzej, 1987); povzete fotografije.

sistory.si: Imenik šolskih oblastnij, šol in učiteljev na Slovenskem ... 1874 (Izdalo in založilo »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani), Imenik šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem 1885 (ur. Jakob Praedika, zal. »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani), Imenik šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter učiteljstva v Sloveniji 1921 (sestavil in izdal višji šol. svet v Ljubljani).

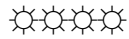
Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1887, 1888, 1889, 1892, 1897 (sestavil in založil Miha J. Nerat, Maribor 1887, 1888, 1889, Celje 1892, Gorica 1897)

Personalstatus der 1918 (ni podatkov – hrani Slovenski šolski muzej Ljubljana)

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923 (Izdal višji šolski svet v Ljubljani), Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1928 (Sestavili: Fortunat Lužar, Rudolf Wagner in Anton Vrabl), Stalež šolstva in učiteljstva v Dravski banovini 1934 (Uzdal Prosvetni oddelek kr. banske uprave).

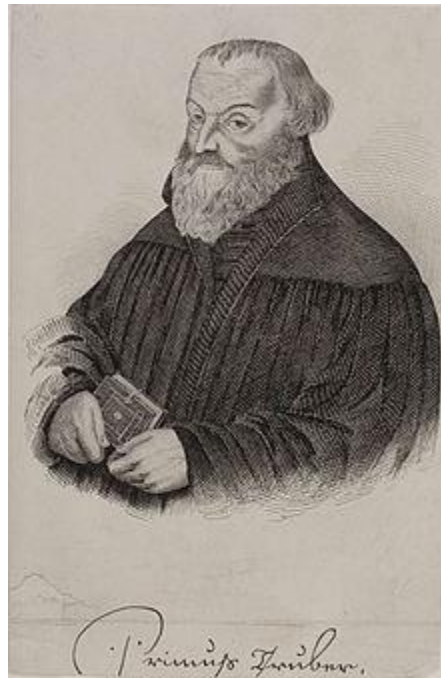
dLib.si: Časopisi; Kmetijske in rokodelske novice, Učiteljsi tovarš / Učiteljski tovariš, Domoljub, Slovenski narod, Jutro, Gorenjec.

gorenjskiglas.si: Gorenjski glas, Glas Gorenjske, Glas, Gorenjski glas

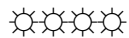

Najzaslužnejši za slovensko šolo

Primož Trubar – utemeljitelj slovenske osnovne šole.

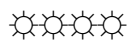
Primož Trubar, 1508-1586
Vir: wikipedia.org

Cesarica Marija Terezija – Leta 1774 uzakoni obvezno osnovno šolstvo

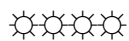
Cesarica Marija Terezija, 1717-1780
Vir: wikipedia.org

Anton Tomaž Linhart – pospeševalec šolstva na Slovenskem

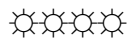
Anton Tomaž Linhart, 1756-1795
Vir: wikipedia.org

Valentin Vodnik – najzaslužnejši za uvedbo slovenščine v osnovnih šolah

Valentin Vodnik, 1758-1819
Vir: wikisource.org

Jožef Špendou in Jožef Valant – pisec šolske ustave in rektor ljubljanske šole

Jožef Špendou, 1757-1840 / Jožef Balant, 1763-1834
Vir: Radovljiški zbornik / wikipedia.org

Šolska vizitacija iz leta 1787. Z vzpostavitvijo centraliziranega državnega šolstva so v šole vpeljali tudi izdelan večstopenjski sistem šolskega nadzorstva. (Vir: slika iz razstavne zbirke Slovenskega šolskega muzeja, izdelana po tuji predlogi); **povzeto po 200 let šolstva na Breškem.**

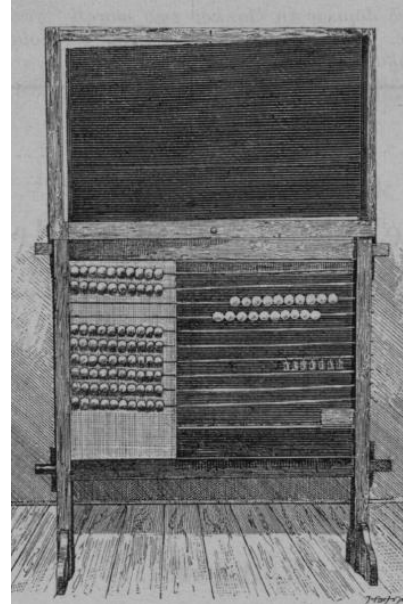
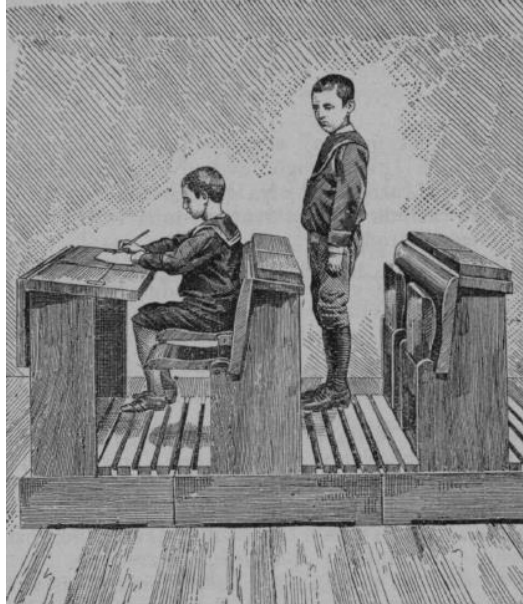
Učenec s tablico, 1825

Vir: Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja (slikar Lončarevič)

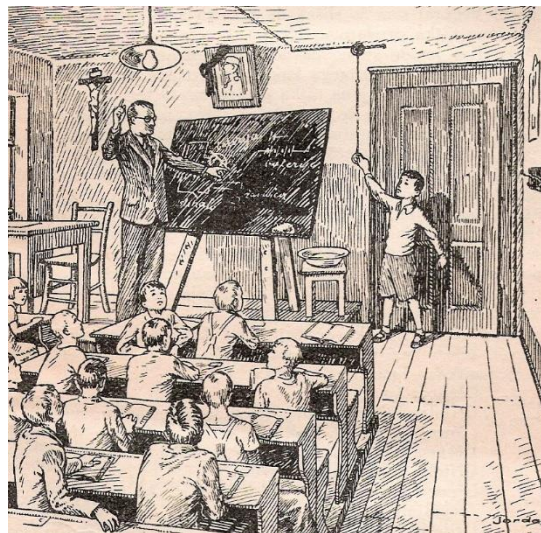

Kaznovanje v šoli, 1850

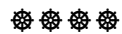
Vir: Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja

Novi šolska klop in tabla
Vir: Učiteljski tovariš, 16. 1. in 1. 2. 1895

Elektrika v šoli, 1936
Vir: Elekrika

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Op.: Pregledani Učiteljski tovariši: 1861-1862, ... 1872-1941